1 237

СМРТ ФАШИЗМУ — СЛОБОДА НАРОДУ!

Поштарина плаћена у готову.

Млади борац

ОРГАН УЈЕДИЊЕНОГ САВЕЗА АНТИФАШИСТИЧКЕ ОМЛАДИНЕ СРБИЈЕ

Број 25 Година II | 11 АПРИЛ 1945 | ЦЕНА 15.— ДИНАРА

ВАНРЕДНО ЗАСЕДАЊЕ АНТИФАШИСТИЧКЕ СКУПШТИНЕ НАРОДНОГ ОСЛОБОЂЕЊА СРБИЈЕ

Антифашистичка скупштина народног ослобођења Србије састала се 7 о. м. на прво ванредно заседање. Пет месеци, колико је протекло од именовања АСНОС-а, са својим радним резултатима и искуствима, војнички успеси који наговештавају скоро ослобођење читаве Југославије, образовање јединствене централне владе, које ствара услове за даље унутрашње изграђивање земље, и најзад, као последица свега тога, једна знатно измењена ситуација са својим новим проблемима, све то чини политички оквир ванредног заседања скупштине, одређује и подвлачи његов значај. Већ први дан рада скупштине био је обележен догађајима највећег историјског значаја. У својим поздравним говорима претставници Војводине, Косова и Метохије изразили су једнодушну жељу народа тих крајева да се присаједине демократској федералној Србији. После одлуке Антифашистичког већа народног ослобођења Санџака о припојењу новопазарског округа Србији, ове изјаве су, како је рекао у своме говору генерал-лајтнант Александар Ранковић »најбољи одговор онима који трубе о опасности цепања »српске« земље, који оптужују народно-ослободилачки покрет како хоће да ослаби Србе на рачун Хрвата и других.«

Све ове слободне одлуке о ступању појединих покрајина у састав федералне Србије су израз оног дубоког поверења које је исправна и непристрасна национална политика ослободилачког покрета пробудила код најширих народних маса. Присаједињење Војводине, Метохије и Косова Србији значиће врло целисходно упрошћавање и консолидовање државно-правних односа, које ће се несумњиво повољно одразити у свим гранама народног живота и »још више учврстити федералну Србију и тиме ојачати изнутра и споља демократску федеративну Југославију«. Чињеница да је овакво решење израз воље припојених крајева и само устројство наше народне власти, довољна су јемства да права националних мањина нису и неће бити ниуколико оштећена. »Баш зато, што се у нашој демократској федеративној Југославији на овај начин решава национално питање и питање националних мањина, сви народи који живе у Војводини изражавају жељу, да аутономна покрајина Војводина буде саставни део демократске Србије«, рекао је делегат Војводине Јован Веселинов. Исту мисао подвукао је у своме говору и претставник Шиптара са Косова и Метохије Мехмед Хоџа наглашавајући да присаједињење Косова и Метохије федералној Србији »не плаши албански народ тих крајева него учвршћује и даје му сигурност да ће имати иста права са осталим народима Косова и Метохије. Жеља албанског народа са Косова и Метохије да се присаједини федералној Србији нема ва циљ да појача апетите бивше империјалистичке клике Србије, него да учврсти Србију као једну напредну демократску заједницу где су загарантована права свим њеним народима, у којој ће да буду подједнако третирани сви народи.«

Претседник Народне скупштине Србије Др. Синиша Станковић

Као што је речено у резолуцији коју је поводом ових изјава предложио скупштини Моша Пијаде Србија је овим одлукама добила »ширу основу за изграђивање своје државности, и све су те одлуке резултат политике братства и равноправности наших народа, која је била исписана на заставама њихове народно-ослободилачке борбе и која је свој израз нашла у историјским одлукама II заседања АВНОЈ-а«.

Другог дана заседања скупштина је саслушала два реферата претседништва: политички извештај Др. Благоја Нешковића и извештај о досадашњем раду претседништва Др. Синише Станковића. У свом реферату Др. Нешковић је нагласио да су велике победе савезничког оружја учиниле слом хитлеровске Немачке блиским и неминовним. »Зато су немачки империјалисти и јункери пришли новој тактици, припремању нереда у ослобођеним земљама и окупираној Немачкој, припремању позиција на којим би се спасли од казне и са којих би припремали нова крвопролића у свету, уносећи раздор међу слободољубе народе, да би тиме уместо дуготрајног мира, обнове културе и напретка у свету зауставили прогресивни точак историје у разбијању остатка фашистичког мрачњаштва. Али фашистички империјалисти заборављају какву су мржњу према тавог напредног човечанства навукли на себе, заборављају на решеност слободољубивих народа да се немилосрдно боре до потпуног уништења фашистичке куге, до потпуног обезбеђења напредног човечанства од опасности нових крвавих покоља које би фашисти могли да предузму у ближој или даљој будућности«.

У даљем току излагања др. Нешковић се осврнуо на велике успехе народно-ослободилачког покрета у Србији. У свим крајевима Србије створени су органи народне власти који уживају најшире народно поверење. Јединствени народно-ослободилачки фронт Србије, који чини »политичку основу наше народне државне власти« значајно је проширен и учвршћен. Ипак као један од најважнијих задатака остаје и надаље неуморна борба против свих отворених и прикривених непријатеља, против окупатора и његових слугу, против убачених издајничких банди, против дефетиста који слабе морал народа у циљу да ослабе морал наше војске; против саботаже, пасивне резистенције у привреди и неодговорног расипања народне имовине; против спекуланата и ратних профитера, против непријатеља који се увлаче у органе народне власти с циљем да их на разноврсне начине ослабе итд. »Ми немамо разлога да не поштујемо свачија лична осећања и веровања, ми чак желимо да свако може то да изражава слободно, али се не може допустити никоме да искоришћује свој положај за спровођење противнародног рада. Интереси ослобођења, срећивања и обнове наше земље, интереси нашег народа морају бити закон за све«. На крају свог реферата, др. Благоје Нешковић је истакао потребу и значај образовања народне владе Србије, о чему ће пленум такође имати да расправља у току свог даљег заседања.

Претседник владе федералне Србије Др. Благоје Нешковић

У другом реферату који је одржао претседник АСНОС-а др. Синиша Станковић изнесени су резултати досадашњег рада претседништва. И на пољу помагања фронту и на пољу обнове постигнути су заиста значајни резултати. Од ослобођења до 15 марта о. г. Србија је испоручила војсци 1224 вагона пшенице, 669,5 вагона кукуруза, 201 вагон брашна, 82 вагона хлеба, 4,5 вагона раж, 1 вагон макарона, 6 вагона јечма, 45 вагона масноће и млечних производа, 184 вагона пасуља, 298,5 вагона кромпира, 108 вагона поврћа, 7 вагона воћа и других намирница, 403 вагона живе стоке, 672 вагона сена, 371 вагон сламе, 145 вагона зобы и 2,5 вагона мекиња.

У унутрашњости земље, привредна предузећа оживљавају. Од читаве индустрије којом је Србија пре рата располагала већ је 80% обновљено. Наша рудници угља пребацили су већ данас највишу норму производње из времена окупације. У пољопривреди је савладан велики посао око сабирања лањске летине и сада се убрзано обавља пролећна сетва. И поред тога што је велики број школских зграда порушен и оштећен, у Србији ради већ 2.397 основних школа. Исто тако прорадиле су и готово све гимназије и број њихових ђака пење се већ на око 35.000. Нарочито тешки проблеми су се наметали на пољу социјалне заштите и организације здравствене службе у земљи. До сада је збринуто одашиљањем у Бугарску и Банат 16000 деце, а остаје још око 50000 сирочади коју треба заштити.

На крају реферата претседник др. Станковић је изразио своју благодарност војсци, органима власти и народу на свесрдној помоћи коју су указивали претседништву у свим његовим настојањима. После тога развила се жива дискусија по извештајима у којој је узео учешћа већи број посланика.

У току даљег заседања, скупштина ће имати да решава још о једном важном питању, о питању закона о народној влади Србије. После образовања јединствене југословенске владе и одређивања географских оквира федералне Србије и ово питање је сазрело за решавање и његово решење биће значајан корак даље у политичком изграђивању наше земље.

НАРОДНА ВЛАДА ФЕДЕРАЛНЕ СРБИЈЕ

На другој седници ванредног заседања Народне скупштине Србије председник др. Синиша Станковић прочитао је Указ о именовању Народне владе Србије који гласи:

На основу члана 2 Закона о народној влади Србије, Председништво Народне скупштине Србије именује:

за председника Владе др. БЛАГОЈА НЕШКОВИЋА;

за првог потпредседника инж. МИХАИЛА ЂУРОВИЋА, члана Председништва;

за другог потпредседника СТАНИСЛАВА БОШКОВИЋА;

за министра унутрашњих послова МИЛЕНТИЈА ПОПОВИЋА, члана Председништва;

за министра правосуђа адвоката МИЛОША ЦАРЕВИЋА;

за министра просвете МИТРУ МИТРОВИЋ-ЂИЛАС;

за министра финансија ПЕТРА СТАМБОЛИЋА, члана Председништва и досадашњег секретара Скупштине;

за министра индустрије и рударства др. МИЛИВОЈА ПЕРОВИЋА, члана Председништва;

за министра трговине и снабдевања ВОЈУ ЛЕКОВИЋА, члана Председништва;

за министра пољопривреде проту МИЛАНА СМИЉАНИЋА,

за министра шума проф. МИЛОША МОСКОВЉЕВИЋА, члана Председништва;

за министра народног здравља др. УРОША ЈЕКИЋА, народног посланика;

за министра социјалне политике ЖИВОТУ ЂЕРМАНОВИЋА, члана Председништва;

за министра грађевина инж. МИХАИЛА СТОЈАНОВИЋА, народног посланика.

Београд, 9 априла 1945.
Председништво Народне скупштине Србије,

Секретар,
Др. МИЛОРАД ВЛАЈКОВИЋ

Председник,
Др. СИНИША СТАНКОВИЋ

ЦРВЕНА АРМИЈА ОСВОЈИЛА КЕНИГСБЕРГ

На најсевернијем делу источног фронта очекивана офанзива трупа III белоруског фронта довела је, после дводневних жестоких борби, до пада града и тврђаве Кенигсберг, важног немачког стратегијског чвора на Балтичком мору. Освајањем Кенигсберга и ликвидацијом источно-пруске групације, трупе III белоруског фронта постигле су пуно стратегиско растерећење, које ће им омогућити учествовање у последњем, одлучном јуришу на Немачку.

Битка за Беч је неодољивим продором Црвене армије достигла ових дана свој врхунац. Напредујући муњевитом брзином дуж северне обале Дунава, трупе II украјинског фронта под командом маршала Малиновског заузеле су на јуриш велики индустријски центар и главни град Словачке Братиславу. Истовремено су трупе овог фронта пробиле немачке одбранбене позиције на Малим Карпатима и на тај начин створиле могућност за продирање у средиште Чехословачке. Надирући даље од Братиславе, трупе маршала Малиновског прешле су реке Дунав и Мораву и успоставиле на њима јаке мостобране.

Ломећи у брзом фронталном налету систем немачких упоришта који се ослањао на Винер Нојштат, трупе III украјинског фронта су ушле дубоко у Аустрију и избивши на десну обалу Дунава продрле у Беч, где су после жестоких уличних борби заузеле центар града, Парламент, Главну полицијску станицу и зграду Опере.

Совјетска влада је изразила признање аустријском народу за његов антинацистички став и изјавила да нема за циљ присвајање ма ког дела аустријске територије или измену социјалног уређења. Совјетска влада стоји на гледишту Московске декларације савезника о независности Аустрије. Истовремено је маршал Толбухин на бази изјаве совјетске владе упутио проглас становништву Беча, у коме је предложио да у свом сопственом интересу и у циљу очувања аустријске престонице и њених историјских и културних споменика, цело становништво остане у Бечу и активно учествује у спречавању Немаца да разоре град и извезу из њега индустријске уређаје и животне намирнице.

За време док се врши ликвидација бечког гарнизона, јужни крак групе маршала Толбухина, у чији састав улазе и јединице I бугарске армије, наставља напредовање према Загребу и Марибору.

САВЕЗНИЦИ ПРОДИРУ У СРЦЕ НЕМАЧКЕ

Јединице IX америчке армије прешле су на више места реку Везер и брзо надиру према Хановеру, заобилазећи га истовремено са југа преко Хилдесхајма. Брзе јединице III америчке армије напредовале су преко Готе ка Ерфурту, чијим би заузећем отвориле себи пут према Лајпцигу од кога су сада удаљене око 110 км. За то време у дубокој позадини америчких трупа очишћени су од последњих гнезда непријатељског отпора градови Ајзенах и Мајнинген.

Сматрајући потпуно безопасном немачку избочину код Франкфурта савезничке трупе су је заобишле с југа и после заузећа Вирцбурга наставиле своје напредовање према Нирнбергу. Даље на југу, америчка VII армија ушла је у Хајлброн, док су се јединице I француске армије после заузећа Пфорцхајма приближиле Штутгарту.

НА ПУТУ КА КОНАЧНОМ ОСЛОБОЂЕЊУ

Највеће жариште борби на нашем фронту у току прошле недеље било је у простору Сарајева. После вишедневних жестоких борби под тешким условима, наше трупе су сломиле спољне одбране сарајевског утврђеног рејона и 6 априла **на јуриш заузеле и ослободиле Сарајево, главни град Босне и Херцеговине.** Уз подршку авијације наше трупе настављају гоњење разбијених непријатељских снага, које се повлаче долином реке Босне. У борби са непријатељским заштитницама ослобођена су места Киселјак и Високо.

Настављајући успешне офанзивне операције у Лици, наше јединице су заузеле **Госпић, Оточац и читав низ** непријатељских упоришта и тиме задобиле контролу над комуникацијама Оточац—Плитвичка Језера. Непосредна последица овог успеха било је јачање наших позиција у подножју Велебита, што је омогућило нашим трупама да уз сарадњу морнарице заузму острво **Паг.**

После тродневних жестоких уличних борби, наше трупе су продрле у **Брчко** и ослободиле га. Непријатељ је имао знатне губитке у људству и материјалу.

На подручју Добој—Жабари у току је надирање наших јединица на широком фронту у правцу запада.

У Словенији је ликвидирано у тешким борбама јако утврђено непријатељско упориште Струге у Долењској. Сви непријатељски напади вођени у циљу растерећења пропали су.

СОВЈЕТСКИ САВЕЗ ЈЕ ОТКАЗАО ПАКТ О НЕУТРАЛНОСТИ СА ЈАПАНОМ

Народни комесар за спољне послове СССР-а, Молотов, отказао је у име совјетске владе пакт о неутралности са Јапаном, мотивишући отказ нелојалношћу Јапана, пошто је Јапан као савезник Немачке у рату против Велике Британије и САД директно и индиректно помагао Немачку у њеној борби против Совјетског Савеза. Под овим околностима пакт о неутралности »изгубио је свој смисао и његово продужење је постало немогуће«.

Овај политички потез Совјетског Савеза потврђује чврсту повезаност идеја и интереса великих савезничких земаља и у исто време претставља коначан крах политике свих оних, који су ковали прљаве планове о разбијању антихитлеровског блока.

СА КОСОВА

Из Куршумлије изашли смо на Преполац. Сам гребен изривен је минобацачима и топовима са обеју страна пута. Ту су наше јединице водиле тешке борбе са фашистима, помажући ослобођење Космета. (Косово—Метохија).

— Довде је била Србија, одавде Шиптарија. Овде на друму чували су стражу Недићеви граничари и швабе. Нико није могао прећи ни са које стране... Ми се са Србима нисмо слагали, а Немци су нас учили да се мрзимо, — причао нам је један друг.

Српски империјалисти, спроводећи своју освајачку великосрпску политику, нарочито су били безобзирни на Космету. Шиптарски живаљ није имао ни најелементарније слободе: није смео употребљавати свој језик, није био господар своје земље, коју су му великосрби узимали кад су хтели. О неком националном и културном животу није било ни речи. Овакав свој реакционарни рад сакривали су реакционари иза пароле о ширењу сриства. Због тога су Шиптари Србе посматрали само као жандарме.

Национални јаз који су стварали српски реакционари, фашисти су вешто продубили. Они су успели да једном делу Шиптара претставе све Србе као српске жандарме, који су газили све што је шиптарско. С друге стране, сва недела шиптарске фашистичке реакције, Недић и Дража претстављали су као дело целог шиптарског живља. Јаз и шовинистичка мржња били су тако велики, да ако си хтео да прећеш Преполац, са које било стране, морао си да платиш главом.

А ту се први пут тукла српска војска за ослобођење Космета. „Ми смо се њиховог доласка плашили. Ми нисмо разумевали да Срби могу да се туку и дају животе за нашу слободу. Тешко смо схватили да нема више жандарма и да Срби могу да нам буду искрени другови. Мало смо знали о Народно-ослободилачкој војсци и да се она бори за национална права свих народа Југославије“ — причао нам је млади Шиптар.

Борбом на Преполцу и својим жртвама Срби су одлучно и задњи пут раскинули са великосрпским поробљивањем и искрено пошли да помогну шиптарском елементу да дође до слободе и националних права, јер их је тако учио друг Тито.

Прослава Светске омладинске недеље је и пред омладину Косова и Метохије поставила задатак да са више напора и залагања реши проблеме, који се пред њу постављају: јединство шиптарског и српског народа и њихове омладине, основа на којој треба да се заснује економско и културно подизање, обраду земље и помоћ фронту, развијање културног и спортског живота. А пионири су већ формирали у Призрену своје бригаде.

Најлепши пример јединства и солидарности српске и шиптарске омладине на Косову био је митинг у Призрену, на коме је присуствовало око 4.000 омладинаца. Ту је омладина Косова и Метохије, заједно са делегатима омладине Србије и Албаније, осудила рад свих реакционара, разбијача јединства наших народа, са којима никад ништа заједничко није имала.

Народно-ослободилачки покрет и братство и јединство су база око које се окупљају најшире масе шиптарског и српског народа Косова и Метохије. У борби са реакцијом и кроз борбу за културну и економску обнову Косова и Метохије ствара се ново поколење.

Фашистичко-шиптарска реакција није могла мирно да гледа да је „неуки“ шиптарски народ постао слободан. И она је организовала борбу против нашег народно-ослободилачког покрета, који поставља однос братске равноправности и солидарности Срба и Шиптара Косова и Метохије. Због тога су они инсценирали Дреницу. Међутим, шиптарски народ и његова омладина немају ничег заједничког са фашистичком реакцијом. То најбоље показује омладина Косова и Метохије, која је примила на себе задатак стварања боље везе са Србијом. Преполац — границу створили су фашисти. Омладина Косова и Метохије прима на себе задатак грађења пруге Приштина—Куршумлија.

Са митинга на Косову

Преполац неће више раздвајати Србију од Косова и Метохије. Он неће више бити симбол нетрпељивости Шиптара и Срба. У новој домовини наше границе биће још чврша спона међу народима, спона која ће обавезати наше народе на међусобно помагање и заједнички рад. Стварањем јединства између Косова и Метохије и Србије, омладина Косова и Метохије помоћи ће бржем и успешнијем решавању шиптарског и српског питања.

БОРИВОЈЕ ЈЕВТИЋ

Како смо прославили недељу пролећне офанзиве

Омладина читавог света већ неколико деценија води ужорну борбу за своја омладинска права. Та борба са појавом фашизма, највећег непријатеља младе генерације, добија оштрији и организованији облик. Имајући пред собом пример омладине Совјетског Савеза, која је 1917 године заједно са совјетским народима извојевала битку за права радног народа, а самим тим и омладине, омладина свих осталих земаља збијала је своје редове, организовала се и водила борбу против свих врста фашизма. Међународне омладинске конференције и Светски омладински конгрес поставили су темеље јединству све омладине света у борби против сваковрсних непријатеља младих. У тој борби наша омладина је до рата и у току рата стајала на једном од првих места. Својом херојском и самопрегорном борбом, стојећи уз блок све омладине антихитлеровске коалиције, наша омладина пронела је славу наших народа по целом свету и стекла драгоцена признања. У борби против фашизма до рата и у току народно-ослободилачке борбе ковало се и исковало несаломиво братство и јединство свих народа Југославије, све омладине Југославије — највећа тековина народно-ослободилачке борбе. Својим учешћем у борби против фашизма омладина Србије разбила је све покушаје великосрпске реакције за разбијање јединства наших народа. Данас, својим учешћем у изградњи федеративне Југославије наша омладина руши и последње наде великосрпских шовиниста да поново заседну на грбачу народа Југославије.

Прослава Светске омладинске недеље је највећа акција коју смо до сада водили. У тој акцији смо постигли резултате, стекли велика искуства и много чему се научили.

Прослава Светске омладинске недеље у целој Србији обухватила је скоро све масе омладине. Читав низ конференција, које су одржане у току припрема за саму прославу, допринеле су не само најширем активизирању омладине већ и упознавању народа са недељом пролећне офанзиве. На митинзима, манифестацијама и конференцијама, омладина је славила победу и ослобођење и јачала своје јединство. У безбројним акцијама које су организовали одбори УСАОС-а, овог пута узели су учешћа и многи који су до сада били по страни. Тако на пр. окружни одбор УСАОС-а Пожаревац нам пише: »Општи утисак прославе показује активизирање омладине у таквој мери, какво раније никада није било«. Због тога наше организације сада имају пред собом задатак да иницијативу омладине, која се показала у току недеље пролећне офанзиве, свим сретствима помогну и прошире.

У организовању прославе Светске омладинске недеље наше организације нашле су се пред великим бројем проблема, које је требало у одређеном року решити. Омладинска недеља није била само једна велика манифестација. Она је била помоћ фронту, подизање привреде, организовање спорта, комеморација палим јунацима омладинцима, стварање пионирских дружина и одреда, омасовљавање синдиката и задруга, итд итд. И наше организације су смело пришле решавању свих тих проблема, у току омладинске недеље. Акциони одбори, који су створени за прославу недеље пролећне офанзиве уложили су велике напоре да прослава што боље протекне. Али у стварању плана за прославу неки окрузи су потценили могућности за решавање горе поменутих проблема у своме округу, други су пак те могућности прецениали. Тако је на пример акциони одбор нишког округа направио добар план, али је у њему прецењио могућности и није план прилагодио ситуацији на терену. Због тога се десило да је сама прослава у нишком округу врло слабо изведена. С друге стране, шабачки округ је потценио снаге које леже у омладини. Тако се десило да је омладина колубарског среза, округа београдског, обрадила два пута више земљишта у току Светске омладинске недеље него омладина целога шабачког округа.

У току омладинске недеље наша омладина извела је велики број акција, од којих су неке биле и великог обима. Тако је на пример 1460 ужичких омладинаца и омладинки пренело 18.650 кгр. хране за Санџак, преко 800 омладинаца и омладинки ваљевског округа оспособило је један аеродром, а омладина београдског округа дала је 25.895 радних дана. Омладина запослена по фабрикама и предузећима је у току омладинске недеље знатно повисила производњу и на неким местима удвостручила постављену норму. Тако су омладинци-радници фабрике у Чачку допринели да се производња повећа за 102%. А окружни одбор за прославу Светске омладинске недеље у Ваљеву пише нам: »Треба нагласити да су радници по свим радионицама ударнички радили и просечно пребацили норму од 60% а у неким радионицама ударне групе и по 100%«. И поред великих успеха у раду омладине по фабрикама и предузећима може се запазити један недостатак: скоро сви успеси постигнути су на рачун повећања

55-годишњи Милисав Јешић носко је у Нову Варош 25 кг. жита

радног времена (нарочито Краљево и Смедеревска Паланка). Међутим, треба настојати на подизању производње усавршавањем метода рада и тако постићи повећање производње у истом радном времену. — И поред великих успеха у раду омладине и извођењу замашних акција, неки окрузи су прославу омладинске недеље ипак схватили више као манифестацију него као акцију. Резултати рада и манифестација омладине крагујевачког округа то нам најбоље показују.

Наше организације учиниле су у прослави омладинске недеље пропуст по питању помоћи фронту. Изгледа да је пажња наших руководилаца била више уперена на организацију манифестација, конференција, митинга и на подизање привреде него на директну помоћ фронту. Помоћ фронту углавном се ограничила на одашиљање пакета, а негде је и то било врло оскудно. У овом погледу чине изузетак београдски, ваљевски и зајечарски округ, а највише београдски, који је дао 3.936 добровољних давалаца крви, 3.737 пакета и велики број личних понуда рањеницима.

Такмичење међу окрузима и срезовима ни овога пута није било добро организовано. Ту је и акциони одбор Главног одбора УСАОС-а начинио пропуст што није одредио конкретна питања по којима би се вршило такмичење али и тамо где се вршило такмичење, оно није донело резултате, јер нису на време стизали подаци са терена (због слабе обавештајне службе) а уколико су и стизали они нису на време и на видним местима објављивани. У овоме чине изузетак зајечарски и пожаревачки округ, који су на почетку саме недеље објављивали конкретна питања по којима ће се такмичити и свакодневно се обавештавали о постигнутим резултатима. У том такмичењу победно је зајечарски округ.

Прослава Светске омладинске недеље створила је нове услове за рад и развитак Уједињеног савеза антифашистичке омладине Србије и омладинског покрета уопште. Резултати који су постигнути у току недеље пролећне офанзиве говоре нам да је омладина Србије од свога Првог конгреса па до данас часно испуњавала све примљене обавезе. Она ће своје задатке убудуће још боље испуњавати за добро своје домовине — демократске федеративне Југославије.

КОНФЕРЕНЦИЈА РАДНИЧКЕ И ШЕГРТСКЕ ОМЛАДИНЕ У БЕОГРАДУ

Преко хиљаду радника-омладинаца и шегрта дошло је на своју прву конференцију, која је одржана 6 априла у сали Пожарне команде. Право из радионице и фабрика пристизале су групе омладинаца и омладинки и са песмом пуниле салу. Први пут је и радничкој омладини дата могућност да слободно изнесе све тешкоће и да постави предлоге за побољшање услова рада. Одмах после изабирања радног претседништва, Михајло Туртић-Павка, поднео је реферат о тешком положају шегрта и изнео је потребу за регулисањем положаја шегртске омладине и за стручним образовањем целокупне радничке омладине. Велики број послодаваца искоришћује још и данас радничку омладину, ускраћује јој основне животне потребе а њен рад злоупотребљава. Код таквих послодаваца не постоји ни одређено радно време, нити правилна подела рада.

После реферата повела се дискусија у којој је учествовао велики број шегрта. Отворено и слободно износили су они прилике под којима се развија њихов рад, оптуживали су несавесне послодавце. Алојз Ралиновски није хтео да пусти своје шегрте на конференцију и терао их да свршавају његове домаће послове. Власник аутогараже, Радић, претио је отворено својим шегртима да ће их послати на фронт ако на конференцији кажу нешто неповољно о раду у гаражи. Јован Прица, шегрт обућарске радионице »Врачар« најречитије је осудио свог послодавца, рекавши како он тера шегрте да устају још у пола шест, да ложе ватру, кувају кафу и цепају дрва, а тек затим да раде и до 9 часова увече. Тако је до скоро било, али данас када шегрти имају свој синдикат, послодавац је морао да плати казну од 50.000 динара.

По завршеној дискусији узео је реч Радоје Дакић, члан Главног одбора Јединствених синдиката радника и намештеника Југославије. У свом говору друг Дакић је истакао значај синдиката у обнови наше привреде и позвао је сву радничку омладину да ступи у синдикате и да помоћу њих тражи своја права. Затим је примљена резолуција у којој се тражи ограничење радног времена, обавезно стварање занатских и стручних школа, стварање шегртских домова, збрињавање шегрта без породица и регулисање награда. На завршетку конференције изабрана је делегација од 8 чланова која ће резолуцију предати претставницима народне власти.

Саопштење из министарства пољопривреде

Умољавају се Месни, срески и окружни Народно-ослободилачки одбори који имају на расположењу пољопривредних радника за Војводину да се телеграфски или телефоном (број 30-633) обрате Министарству пољопривреде, Одбору за сетву за објаве које су потребне радницима за бесплатно путовање и несметан прелаз у Војводину. *(Из Министарства пољопривреде).*

ПИСМА

Међу безбројним писмима која је наша омладина у току Светске омладинске недеље упутила омладини свих слободољубивих народа, налази се и писмо Радомира Богдановића, земљорадника из Средњева, намењено секретару Комсомола у Стаљинграду.

Другу секретару Комсомола Стаљинград, СССР

Смедерево 19-III-45 г.

Драги друже,

Срећан сам, што ти могу изјавити своја осећања братске љубави и пријатељства. Давно ишчекивани моменат дошао је када можемо један другоме писати и братску љубав потврдити у заједничкој борби против мрског фашизма. Надам се да ћемо се ускоро моћи састати, да у слози, миру и љубави потврдимо братство словенских народа. Народи федеративне Југославије и народи Совјетског Савеза су у тешкој борби против фашистичке Немачке, пролили братску крв и тиме створили нераздвојни мир и љубав између обе словенске земље.

Драги братушка, шаљем ти срдачне поздраве, да те срећа прати на сваком твом кораку: Молим те, прими овај мали поклон од брата из федералне Србије (федеративне Југославије), који ти шаљем зато да бих доказао своју велику љубав, као и љубав свих осталих омладинаца моје целе отаџбине. Нека Светска омладинска недеља, слављена у свим словенским народима, буде главни фактор за уништење фашистичке звери.

Поклон који ти шаљем је дрворезачки рад, који сам лично ја израдио.

Први рад је мали рад у који ћеш ти драги друже урамити своју фотографију.

Други рад је мала кутија за остављање разних стварчица.

Трећи рад је велики рам са сликом маршала Стаљина, коју је израдио мој друг из села, графички уметник Драги Недељковић. Надам се друже да ћеш бити тако добар и послати ми своју тачну адресу да би смо се могли дописивати, а мислим да кад се заврши рат, моћи ћемо један другог лично да посетимо.

Нека живи велики Совјетски Савез!

Нека живи братство и јединство свих словенских народа!

Засад ми остани здраво и прими поздрав од брата из Србије. Моја адреса је:

Радомир Богдановић, земљорадник, село Средњево, срез рамски, округ пожаревачки

СРБИЈА

★

Радна омладина са Рудника борцима IV српске ударне бригаде

Драги другови борци, командири, команданти и политички комесари,

Докле ваша храбра дивизија, о чијим подвизима често слушамо, гони мрске фашисте, омладинци у позадини са великим напорима поправљају и залечују ране нашој земљи.

Скупљени на Руднику, обарајући његова дебела стабла за огрев нашег главног града Београда, омладинци округа крагујевачког шаљу топле поздраве својој браћи и друговима на фронту, који несебично дају своје младе животе за бољу будућност свога народа.

Ми хоћемо нову земљу. Ми смо свесни да је зато потребно доста зноја и крви. Ми, чврсто повезани са фронтом, заветујемо вам се, да ћемо дати и заложити све за што бржу изградњу наше нове државе.

Уз нашег вољеног вођу друга Тита, у заједници са вама истрајаћемо до коначне победе.

Живела храбра
Југословенска армија!
Живео наш херој, друг Тито!

ОМЛАДИНА
ОКРУГА КРАГУЈЕВАЧКОГ
СА СЕЧЕ ДРВА
НА РУДНИКУ

Додељивање награда ударницима са Црног Врха

На завршетку рада прве три омладинске радне бригаде на Црном Врху одржан је у Бору, 3 априла велики митинг на коме су изнети резултати и награђени истакнути ударници. Митинг је отворио друг Мирко Босиљчић, претседник окружног одбора УСАОС-а за Зајечар и у свом кратком излагању дао преглед развоја радова на Црном Врху, задатака, који су били постављени и тешкоћа, са којима се је морало борити, а затим су руководиоци појединих радова у опсежним рефератима дали детаљан приказ рада.

О изградњи пруге говорио је Власта Милошевић. Он је изнео да је задатак био поставити пругу у дужини од 12,6 км., од 4-ог километра од Бора па до Црног Врха. Томе раду је приступила још 11 јануара I бригада састављена од омладинаца из зајечарског округа и једног батаљона Моравaца. У почетку неуки омладинци су наилазили на велике тешкоће али се рад брзо развијао. Преношене су шине од по 300 кг. на даљину од 200—300 метара, подбијала се пруга, довлачили су се шлиперi. Захваљујући правилној расподели рада, норма у постављању пруге од 200—250 м. подигнута је на 420 м. У довлачењу шљунка за пошљунчавање, постигнути су велики успеси: за 4 сата довлачено је по 34 вагона туцаника уз успон од 50—100 метара а у подбијању је ранија норма од 150—180 м. за радни дан подигнута на 250—300 метара.Цео овај рад и сви резултати постигнути су под веома тешким околностима. Зима је била необично јака, тако да се ноћу у баракама није могло спавати. Јутром је требало чистити снег, а преко ноћи би он опет навејао.

Од 6 фебруара почело се са транспортом и радило се и дању и ноћу по великој хладноћи, а 24 марта завршен је рад на прузи и први воз долази до Црног Врха.

Затим је о сечи и извлачењу говорио Бора Димић и изнео врло потанко све детаље рада. Прво су се извлачила дрва, која су била посечена да не би пропала, а тек доцније се почело са сечом. Рад на извлачењу трајао је од 7—28 фебруара и захтевао је великих напора. Требало је уз

Награђени ударник Илија Милић

стрме, клизаве и залеђене падине Црног Врха извлачити врло тешке шлипере и цепанице често и на даљину до 300 метара. Носило се на леђима а на великим успонима примењивао се ланчани систем. У почетку су омладинци износили по пола метра дрва а доцније један, два и по, па и више. У том такмичењу јединствен пример је дао Душан Лазаревић, командант III бригаде, који је сам за 8 часова изнео 9 шумских метара на растојање од 280 метара.

Од првога марта почела је сеча и до 17 посечено је 5.800 м³. И ту су тешкоће биле велике. Велики снежни наноси морали су се лопатама одгртати па тек онда се прелазило на сечу, а снег и вејавица су стално ометали рад. Па ипак су ударне петорке избацивале и преко 20 м³. Најбољи резултат је постигла нишка ударна петорка Петра Перишића, која је за радни дан избацила 29 м³, соко-бањска петорка Граде Миленковића избацила је 26 м³, а за њом су Пожаревљани, па Топличани итд.

О транспорту и тешкоћама с њим у вези, као и резултатима, који су упркос свему постигнути, говорио је Воја Вучелић. Ово је био један од најтежих проблема, али се његовом решавању приступило са много воље. Још у самом почетку рада је група од 130 омладинаца успела да за 5 дана изгради 4 бараке за смештај 200 парова волова. Доцније, у превлачењу дрва је било великих тешкоћа, нарочито крајем јануара, када је снег био 1,5 метар. Тада је стално по 200 другова морало да рашчишћава пут да би кола могла проћи. Први транспорт за Београд упућен је 28 фебруара, а до сада је укупно послато за Београд 3.500 м³, за Бор 1.250, док се на самом Црном Врху, на друму и код чекрка налази још 6.400 м³ спремних за транспорт.

Душан Лазаревић-Мицко, командант III бригаде

Пошто је друг Јозановић изложио тешкоће око снабдевања и проблем исхране, који су повољно решени, Миња Вукадиновић је у врло опсежном приказу изнео културно-политички рад омладинаца. Он је изнео све напоре уложене на овом пољу, затим рад на политичким часовима, конференцијама, зидним новинама. Издавани су и билтени и листови „Ударник“ и „Млади горосеча“. У Светској омладинској недељи рад на овом сектору је добио нарочито велики полет; тако су Београђани издавали сваког дана своје зидне новине.

По завршеним рефератима реч је узео друг Радован Пантовић, члан секретаријата Главног одбора УСАОС и истакао значај рада и резултата, који су постигнути а затим је рекао: — Ми смо овим радом извојевали једну велику битку, али ми нисмо учинили све што можемо да учинимо. Ви видите да наша земља није обновљена и да живот још није ство на своје ноге да би задовољио све потребе народа а на првом месту фронта. Ми смо се борили за слободу да у њој градимо демократску федеративну Југославију. Данас ми имамо ту слободу али се данас морамо борити да изградимо своју земљу. Зато будите пуни снаге да и осталу омладину, која још не схвата, поведете путем којим треба ићи.

Потом је друг Пантовић предао ручне сатове као награде Гл. одбора УСАОС-а истакнутим ударницима: Радомиру Видојковићу, Слободану Ђорђевићу, Илији Миловановићу, Војиславу Голубовићу, Јовану Милићу, Драгољубу Митићу, Милу Недићу, Светомиру Поповићу, Огњану Трмчићу, Илији Милићу, Драгољубу Велимировићу, Љутвији Алијевићу и Новаку Рокићу.

Сутра, рано изјутра, прве три омладинске радне бригаде пошле су својим кућама а на раду је остала IV бригада, која је тек доцније дошла, а пред коју је постављен задатак засађивања 20.000 садница борове шуме и сеча 5.000 м³ дрвета.

VII рејон је освојио прелазну заставу

У недељу 8 априла одржано је у згради Позоришта на Врачару свечано додељивање награда омладинцима и омладинкама који су се нарочито истакли ударничким радом у великим омладинским акцијама у последње време, а које су у Сьетској омладинској недељи добиле пун замах. Дворана је била пуна омладине свих београдских рејона, затим наших ударника, са Рудника, Црнога Врха и из Срема.

Ову лепу свечаност отворио је Зоран Жујовић, претседник Градског одбора УСАОС и у неколико речи изложио рад и напоре омладине, који је дао велике резултате. Својим радом и ударничким такмичењем, како по предузећима тако и у великим акцијама на Црном Врху, Руднику и у Срему, омладина је дала свој допринос фронту. — Данас, — наставио је друг Жујовић, — када делимо награде за постигнуте успехе ми морамо бити свесни да треба и даље да наставимо путем којим смо и до сада ишли — путем учвршћивања нашег братства и јединства и да треба да се заложимо за још веће успехе и још боље резултате.

Затим је Михаило Туртић, члан Градског одбора УСАОС-а дао кратак преглед резултата омладинског такмичења и истакао да је Београд дао преко 400 ударника. — Ја сам убеђен, — додао је друг Туртић, — да у овај број нису урачунати сви ударници, али да бисмо и пак истакли оне који су се највише залагали на раду, ми смо одлучили да издвојимо 54 најбоља ударника, који ће бити награђени тиме што ће их Централни одбор УСАОЈ-а упутити овог лета на одмор у Далмацију.

У овој групи налазе се омладинци и омладинке који су се највише истакли у ударничком такмичењу, који су својим резултатима надмашили очекивања. Тако је Светозар Радоњић из I рејона пронашао нов метод за израду петокраких звезда и тиме повећао производњу за 500%. Још значајнији је постигнути резултат Богољуба Аћимовића који ради у радионици »Бош«. Он је у току омладинске недеље повећао производњу просечно за 500—600% а на дан рада за победу пребацио је норму за 4.000%. Бане Глигоријевић из »Рогожарског« и поред истовременог рада на четири машине радио је и прековремено. Олга Тодоровић из фабрике чарапа у VII рејону пребацила је норму за 400% а Вукашин Марковић, који ради у предузећу »Панцер«, поред свог редовног посла радио је сваки дан по пет часова на Савском мосту. Ту је и већ добро познати Бора Трајковић из Индустрије мотора који ради истовремено на 6 машина и пребацује норму за 1.200%. Сем ових ударника из предузећа у ову групу су ушли и 10 најбољих ударника из београдског батаљона који је био на сечи дрвета на Црном Врху. Они су на раду показали ванредне резултате па је њиховом батаљону додељен назив »ударног« батаљона. Затим и осам најбољих ударника из Срема који су за један дан брали по 12 врста кукуруза као и четири најистакнутија ударника са Рудника.

По броју ударника које су дали поједини рејони, најбољи успех је показао VII рејон који је дао 61 ударника. На другом месту је XII рејон са 55 ударника а трећи је IV рејон са 44 ударника. Остали рејони по броју ударника иду овим редом: V рејон — 43 ударника, X рејон — 25, VI и XIV рејон по 21, I рејон — 19 ударника, III рејон — 17, VIII и XIII по 10 ударника и II рејон 8 ударника. Прва београдска бригада са сече у Срему дала је 30 ударника а друга 15. Ударни београдски батаљон са рада на Црном Врху има 120 ударника, а по раду на Руднику проглашено је 23 ударника. Свима њима су додељене ударничке значке и завршавајући друг Туртић, је позвао све награђене ударнике да норме не само одрже него и да их повећавају како би часно носили значку коју су добили.

Потом је Зоран Жујовић поделио дипломе и заставице победницима у спортским такмичењима. Појединачним победницима и првопласираним су подељене дипломе а победничким рејонима заставице. Према постигнутим резултатима победник у фудбалу је XII рејон, у пинг-понгу IV рејон док је у одбојци, лакој атлетици и шаку победу однео VIII рејон који је уједно пролашен и за најбољи рејон Београда у спорту.

VII рејон је од свих осталих рејона показао најбоље резултате у броју обухваћене радничке омладине, у броју ударника као и по броју и организацији пионира и добио прву награду на пионирској смотри. Он је на другом месту по активизирању омладине у радним јединицама и по раду на културно просветном пољу. На трећем је месту по броју обухваћене омладине уопште и по броју даних прековремених радних часова а у спорту је четврти. Са оваквим постигнутим успесима у коначним резултатима VII рејон је проглашен за најбољи рејон Београда и додељена му је прелазна застава, дар Градског одбора УСАОС-а. Олга Тодоровић, најбоља ударница VII рејона примила је заставу из руку друга Зорана Жујовића који је, честитајући јој, указао на пример VII рејона и препоручујући овоме да настави са својим напорима и да сачува заставу позвао и све остале рејоне да се даље такмиче како би је освојили.

Олга Тодоровић, ударница, прима у име седмог рејона прелазну заставу

На завршетку ове лепе омладинске свечаности изведен је занимљив уметнички програм испуњен хорским песмама и рецитацијама, који је пружила културно-просветна група I београдске радне бригаде из Срема.

ПРВИ ПУТ У ДЕЈСТВУ

Већ три дана узастопце непријатељски извиђач кружи над нашом позадином. Увек у исто време, ноћну тишину ремети шум његовог мотора. На земљи нелагодно осећање. Све се замрачује, гасе се цигарете и положаји се обавијају ћутањем и тамом. Хиљаде срца узбуђено лупа, хиљаде мозгова грозничаво ради и труди се да погоди шта то непријатељ смера. У немоћном бесу стежу се песнице. Али шта то помаже кад нема противавионске одбране, те непријатељ и даље несметано лети.

Вечерас је наступило извесно олакшање. Кроз варош С. и борбене редове прострујала је вест да су стигле три батерије наше брзометне артилерије. Ово је први пут да наши противавионци ступају у дејство на том сектору фронта. Пешаци у рововима разговарају: »Ала ће наши да запрже чорбу шваби! Није шала, учили су они код Руса три месеца и сада све знају«. Млади артилерци слушају то и још чвршће одлучују да се покажу на делу. Познају добро они своје оружје. Сваки и најмањи делић на њему постао им је близак. За неколико месеци сродили су се они са тим гвозденим, на изглед непријатним, неманима и заволели их нежном љубављу. Зато се и боје да их случајно не изневере вечерас у одлучном моменту, јер би то било као нека врста издаје.

Полако се приближава час када шваба обично надлеће. До сада је, као по сату, тачно у одређено време долазио, па га и данас тако очекују. Негде по шупама склоњени, топови само чекају тренутак па да бљуну на непријатеља море ужареног челика. Међу противавионцима влада мучно ишчекивање. Да не изостане можда ноћас Немац? Крв бесно бубњи у ушима, али се сад већ разговетно чује авионски мотор. Непријатељ се полако приближава. Топови се брзо извлаче из склоништа на улице. Кроз успавани град језиво одјекује звека гвожђа и пригушени гласови. Затим се све стишава. Мотор се опет чује. Цеви топова претећи гледају у небо. Чека се. Некуда десно од града пролази шваба, обилази насеље у великом луку и враћа се. Још само неколико тренутака и ватра ће почети. Руке грозничавом брзином убацују шаржере у топове и већ се крвави букети расцетавају у висини. Са свих страна бубњи. Прозори на кућама потресају се од луде пуцњаве. При сваком пуцњу море светлости разлије се по улици и обасја ужурбане прилике поред топова. Сваког тренутка шрапнели у ваздуху распрскавају се у безброј делића и сваки од њих тражи срце Немца. Ватрени ураган постаје све жешћи, а шваба и даље, на изглед мирно, наставља свој лет. Бес и неспокојство обузима наше борце. Зар на ватреном крштењу подбацити? Ради се још брже, још прецизније се гађа. Али узалуд. Светле бразде срдито цепају мрак и при блеску експлозије засветли се у ваздуху кат-кад нешто налик на авион. Неколико граната прска у непосредној близини, али он и даље лети. Још мало је потребно па ће умаћи. Већ почиње да се удаљава и најзад! Груб и храпав крик из стотине, од узбуђења осушених, грла: »Погођен!« Колико остварених жеља и надања! Сва срца испуњавају се поносом. Први пут у дејству артилерија је испунила свој задатак. Авион је добио погодак у мотор. Чује се пригушено крклање покварене машине и авион пада тамо негде у Мачву.

Машинка је донета

Командант I батаљона био је у извиђању. Тешко је рањен и остала му је машинка. Минер водник Никола Пануза добија задатак. Треба донети оружје, јер оно је војничка светиња. Омладинац Антон Косикер јавља се добровољно да иде заједно са водником.

Два омладинца напустила су наше ровове и ишчезла у помрчини. Они већ знају правац и место где је командантова машинка. Опрезно и нечујно прешли су »ничију земљу« и дошли до самог минског поља. Чује се разговор из непријатељског рова.

Непримећени, очистили су два реда мина. Најзад, ту је и машинка командантова. Али они је не узимају одмах. Не, то би учинио само онај који не познаје подмуклост непријатеља. Треба се прво уверити да није машинка минирана. За машинку привезују дугачак канап, повлаче се потрбушке двадесетак метара назад и онда полако привлаче оружје к себи. При том будно пазе да их не изненаде непријатељске патроле, које, с времена на време, обилазе минска поља. Машинка није била минирана. Они су радосни, јер држе у рукама оружје свог команданта, које нису хтели да оставе непријатељу ни по цену живота.

Враћају се једнаком опрезношћу у своје ровове. Задатак је извршен.

Милан Видмар, V дивизија

НАШИ МИНОБАЦАЧИ

У зору, баш кад је оловна светлост облила прве куће села и борци угледали како се из таме блескају влажни бункери, баш тога трена — почела је наша артилерија да туче швапске ровове. Одлетале су после праска велике мине из тешких минобацача и падале близу непријатељских ровова. Прецизно је гађао пратећи вод I батаљона, и ако су ровови далеко а видљивост слаба. Делегат I вода — Милош, најбољи је стрелац на минобацачу у читавом батаљону. Нишанио је дуго, он не баца улудо велике бомбе, јер зна колико треба данас за борбу, и зато свака његова погоди циљ. Јутрос је нарочито расположен. Наместно се на малој узвишици и бије. Ево, убацио је швабама тешку мину усред рова. Излетело је безброј зелених шињела и торби заједно са искиданим деловима тела мрских шваба. Радосно су поздравили борци из ровова погодак свог омиљеног нишанџије, а он је већ слао други хитац. Још боље него први: високо горе дигло се дрво и жар и стотину којекаквих ситница — погодак усред ватре око које су се грејале швабе у рову. Тако су тукли наши артилерци а борци су са узбуђењем и жељом за борбом очекивали јуриш.

В.

Да сам сад тамо

Почела је да ромиња киша. Босански пејзаж, што се видео са прозора болничког ходника, замутио се и постао суморан. Рањеници са рукама у гипсу изашли су да прођу мало ходником.

Предраг Јовановић из пожаревачког округа, митраљезац из 23 бригаде рањен је 12 фебруара. Кад је заламао непријатељске положаје, када је заобилазио усташки бункер код Грачанице, пробио му је усташки метак мишицу. Он је пао, почео да се повлачи, а митраљески меци шуштали су свуда око њега. Једва је успео да се извуче.

Споља се чује снажан хук мотора и сви гледају на пут под прозором.

Лагано се котрља наша моторизована батерија: камиони са гусеницама вуку за собом велике топове. Нико од присутних није видео наше топове тога калибра. Сви се диве.

— Их, да су нам били овакви топови, — каже Предраг. Ала ће да буде весела код наших на положају кад их виде. Да сам сад тамо...

Рука му је сломљена, пре двадесетак дана лежао је у дубоком снегу, а крв је истицала и мрзла се, око њега су звиждали свуда усташки меци, а он би опет сад, кад би могао одмах, натраг, код другова...

Такав је млади српски борац.

На положају у Босни

За данас осам...

Положај испред села М. удаљен је свега око 200 метара од предњих кућа. На положајима затишје. Наш митраљезац Милосав Ивановић, из II батаљона, попео се на једну колибицу, повучену нешто позади рова и сместио свој митраљез. Одатле је почео да туче непријатељске ровове, не очекујући од тога неко нарочито дејство. Уствари, то је требало да буде неко изазивање.

Међутим, већ од првих рафала Немци су се ускомешали, а други их истераше из ровова. Пребацивали су се у суседне, мање тучене ровове. Милосав је био хладнокрван: једног по једног, како се пребацивао, нишанио је и »скидао«.

Пребацивање је престало. То је значило да су предњи ровови били испражњени. Милосав остаде још неко време на тавану колибе и неколико пута још распали по швапским рововима. Одговарали су му с лева и десна непрецизно, јер нису могли открити место на коме је био постављен митраљез.

Најзад сиђе и пребаци се у наш ров. Прве су му речи, онако насмејаном и веселом, биле:

— Ако је за ваљу, доста је. За данас осам....

В. Јовановић, V бригада

СЛОБОДАН ЈЕ ВОДИО У ЈУРИШУ

Тешко је било наступати преко блатњаве њиве, док непријатељ бије митраљезима, бацачима, топовима. А наши хероји јуре, не стају никад и нигде, ни пред ким и ни пред чиме, не знају за страх нити осећају смрт, стојећи бију из шараца и тешких митраљеза а умирући кличу: — Напред!... А растојање је било велико и чистина, потпуна без најмањег заклона или неравнине, где би могао борац да се заклони или застане. Јурили су све бешње, све брже, све јаче тукли и бивали силнији што су ближе швапским рововима. Млади скојевац Слободан Борђевић отишао је испред свих и легао у блато испред швапских ровова и туче сваког швабу који помоли главу и пуца на наше борце у јуришу. Велике штете нанео је глупим фрицевима, и један разбеснели »есесовац« јурнуо је са бомбом у левој и машингевером у десној на Слободана. Хтео је да га убије и тиме начини противнапад на наше борце у јуришу. Али, Слободан га је пустио на 5 метара и хладно гађао. Ранио га је а шваба је зверски прискочио, замахнуо машинком да му расплути главу. Високо је истурио Слободан своју стројницу и чврсто стегао обарач. Пресечен рафалом рушио се разјарени фриц у блато. А баш тада су долетели наши борци до ровова и с победним — ура!... убацили прве бомбе.

В. Булатовић: Бомбаши

ОДБИЛИ СМО ТЕНКОВЕ

Непријатељ напада. Наша батерија има задатак да спречи Немцима прелаз преко реке. Пуцају топови, а гранате падају у реку и око ње. Тобџије се задубиле у посао и као да и не виде шта се догађа око њих. Сваки гледа само свој посао, зато и дејствује батерија тако добро.

»Тенкови, другови, тенкови!«

Заиста, однекуда су искрсли немачки тенкови. Иду право према батерији. Хоће да је ућуткају, јер њена ватра највише смета непријатељу.

Треба брзо радити: окренути топове и уништити тенкове. Закаснили су, батерија ће бити уништена, а Немцима ће успети прелаз преко реке.

»Окрећи!« — виче вођа трећег одељења, Франко Бан и сам помаже. Нишанџија Живота Симић већ припрема топ за паљбу. Само брзо, јер тенк се већ приближава.

Пуцањ и тенк стаје. Из њега избија дим.

Додавачи Стевановић и Милошевић пуне поново. Следећим мецима уништен је још један немачки камион. Остали тенкови се повлаче, нестају иза немачких положаја.

Топ се поново окреће и наставља паљбу преко реке. После извесног времена напад је одбијен.

Артилерци чисте свој топ. Весели су, певају. Појављује се комесар.

»Добро је, другови«, каже он, »одељење и нишанџија предложени су за одликовање. А ви сте то и заслужили.«

(За победу)

Арт. бригада I дивизије

РЕЗУЛТАТИ НЕДЕЉЕ ПРОЛЕЋНЕ ОФАНЗИВЕ

Прослава Светске омладинске недеље у Србији имала је плодне резултате. У највећем броју округа омладина се у току припрема и саме недеље активизирала као никад дотле. Стотине конференција, зборова и митинга одржано је да би се омладински празник популарисао и да би се постављали задаци пред омладину. Формирало се на стотине нових радних јединица, чета, батаљона и бригада, док су се већ постојеће учвршћивале и проширивале. Омладина је појачала своје напоре на свим секторима своје активности: по фабрикама, на њивама, на сечи дрва, на оправци саобраћајних објеката, на скупљању сировина за индустрију (старе хартије, крпа, стакла итд.) Сређен је велики број пакета за рањене борце, за другове на фронту и на раду. Омладина је учвршћивала и продубљивала узајамне везе — измењене су делегације између срезова, округа, федералних јединица и суседних земаља. Написане су хиљаде писама за иностранну омладину, за омладину братских народа и омладину других округа. Издавани су билтени који су регистровали омладинску активност. Одржано је мноштво приредби; издато много зидних новина. Образован је велики број нових културних група. Физкултура је доживела силан полет. Свуда су никли, или су обновљени спортски клубови.

Како је „Недеља пролећне офанзиве" нашла снажног одзива код омладине показаће најбоље следећи подаци. — У округу шабачком, у току припрема и саме омладинске недеље, одржано је 956 конференција. У округу пиротском одржано је 100 конференција и 7 митинга; у округу пожаревачком 178 конференција и 40 зборова; у округу лесковачком 221 конференција; у округу ваљевском 402 конференције и 40 зборова.

Радне јединице развиле су ударничку активност на свим секторима рада. У округу београдском дале су радне јединице у току Светске омладинске недеље 25.895 радних дана, односно 208.160 радних часова; у округу пиротском 4.735 радних дана; у округу шабачком 19.284 радна дана. Све то радно време утрошено је у раду на важним задацима наше привреде: сетвеним радовима, пошумљавању, раду у индустрији, раду на оспособљавању саобраћаја и сл. Тако је у само једном срезу београдског округа (колубарском) за 7 дана, са 1340 плугова, поорано 640 хектара и 130 хектара засејано разним усевима. Какав је дух владао омладином за време „Недеке пролећне офанзиве" говори случај радника Властимира Степановића из Смедеревске Паланке, који је прекинуо боловање и одмах дошао на посао на коме је непрекидно остао 80 часова. Такав подвиг није усамљен. У руднику Стари Костолац, Коста Спасић и Војислав Стојићевић радили су 6 дана и 6 ноћи на утоваривању угља. У истом руднику су Александар Јевтић, Мирко Живковић, Рада Ракић и Љубомир Стојковић радили 6 дана узастопце до 2 сата ноћу на чишћењу материјала. У Новом Костолцу, радио је Никола Флорић на брзом монтирању нове електричне централе 45 сати без прекида.

У Светској омладинској недељи, омладина је повела живу акцију на скупљању пакета за рањене борце и другове на фронту. У округу београдском скупљено је 3.737 пакета; у округу лесковачком 267 пакета; у округу пожаревачком 1101; у округу ваљевском 1600; у округу крагујевачком 1488; у округу зајечарском 454; у округу шабачком 6423. Упоредо са том акцијом ишло је и пријављивање давалаца крви. У округу београдском пријавило се 3656 добровољних давалаца; у округу пожаревачком 641; у округу зајечарском 936.

У скупљању новца за УСАОЈ, према досадашњим подацима на првом месту је округ пожаревачки у коме је скупљено 3,563.000 динара. У округу београдском скупљено је 3,204.656 динара; у округу лесковачком 609.028 динара; у округу ваљевском 1,457.920 у округу зајечарском 1,066.648; у округу пиротском 903.878; у округу топличком 510.000 динара.

„Недеља пролећне офанзиве" је прошла. У току припрема и у току саме недеље, омладина и омладински руководиоци имали су пред собом многобројне и тешке задатке, које су са успехом обавили, стичући при том много драгоцених искустава која ће им и у будућем раду знатно користити.

Р.

УСПЕСИ БЕОГРАДСКЕ ОМЛАДИНЕ

У току Омладинске недеље УСАОС VII рејона успео је да окупи све омладинце свога рејона.

Радни батаљон VII рејона, од укупно 130 омладинаца обрадио је у току припрема за Светску омладинску недељу и у току саме недеље 13.688 м² земље. Као ударници на том послу истакли су се: Душан Јелача који је обрадио 17 м² за сат, затим омладинци Рогић, Павловић и Матић и омладинке Рајков и Станишић. — У рејону има осам предузећа у којима раде 160 омладинаца, који су се такмичили у ударничком раду. Тако, на пример, у ауто-гаражи »Шкода« група од 12 омладинаца, радећи без прекида 36 часова, повећала је производњу за 500%. За тај посао би иначе било потребно 100 часова. У радионици »Терпис« група од четири омладинца повећала је производњу за 110%, израдивши за два и по часа 12.5 метара картонског кајиша. У фабрици »Микрон« Миодраг Петрашиновић је за три сата израдио 885 дугмади, док је за тај посао раније требало 7 часова. Христифор Јоцковић је на истом послу пребацио норму за 110%. Група од 12 омладинаца из фабрике »»Нестор« радила је по завршетку свог редовног посла у предузећу »Челикес« и тамо премашила норму за 100%.

Сви радници VII рејона учлањени су у синдикате и задруге.

У VII рејону пријавило се 60 омладинаца за давање крви. — На дан посвећен палим друговима омладинци су посетили 40 породица и свакој предали по 5.000 динара и пакет са око 30 кг. намирница. На дан посвећен рањеницима подељено је 556 пакета по 2 кг. и 120 пари патика и 40 пари папуча које су израдили омладинци фабрике »Бостон«. За омладинске организације прикупљено је 202.282 динара а за породице палих другова 192.465 динара. У акцији прикупљања старог материјала учествовало је 50 омладинаца који су прикупили 15 тона гвожђа, 300 кг. хартије и 3 тоне стакла.

На дан културе отворена је читаоница. Драмска секција и фолклорна група припремиле су програм за приредбу која је одржана у соколани и за приредбу за рањенике.

Пионири су организовали пионирске одреде који обухватају 1200 пионира. Приликом пионирске смотре пионири су добили прву награду — заставу демократске федеративне Југославије.

★

У току Светске омладинске недеље УСАОС XI рејона обухватио је 1.000 нових омладинаца и на тај начин окупио сву омладину рејона. Радна јединица XI рејона која броји 300 омладинаца радила је на рињању и спремању земљишта за сетву.

У току припреме за омладинску недељу обрађено је 11.000 м² земље, нивелисано игралиште Југославије и затрпане рупе од бомби и граната. На дан рада за победу изрињано је 30.000 м². Том приликом за шест часова изрињао је Павле Ристовић 577 м², Мома Радовановић 555, Тадија Момчиловић 450, Михајло Миленковић 425 а Паравина Емил 383 метра. Од другарица истакле су се Јермина Јовановић која је изрињала 180 м² и другарица Каја Поповић.

500 омладинаца учествовало је у такмичењу у ударничком раду по предузећима. У Аутокоманди 14 ударника премашили су норму 100%. У фабрици »Гоџевац« три ударника и једна ударна четворка прешли су норму за 100%. За време омладинске недеље учлањено је у синдикате и задруге 250 омладинаца. Крв за рањене борце дало је 138 омладинаца. За породице палих другова сакупљено је 189.211 динара. Омладинци су обишли 25 породица и дали свакој по 5.000 динара, и разделили 370 кгр. намирница. Рањеницима је однето 350 пакета. За омладинске организације прикупљено је 143.376 динара.

У току акције прикупљања старог материјала сакупили су омладинци 7.000 кг. хартије и 10.000 кг. старог гвожђа.

У културном раду учествовало је 400 омладинаца. Пред омладинску недељу изашло је 16 бројева зидних новина а за време недеље 9. Одржано је 8 усмених новина по домовима и једне заједничке за читав рејон.

У рејону су окупљени сви пионири. Има их 2.000.

Радна чета Крушевца

Са Копаоника

Три и по године омладина Копаоника трпела је највећи страх од немачке одмазде, гледајући зверства која су фашистичке хорде чиниле над народом Копаоника. За све то време она је трпела терор издајничке кољашке каме и била сведок гнусних призора кољашких поступака према нашим родољубима.

Када је наша војска уз помоћ Црвене армије ослободила ове крајеве, омладина Копаоника застрашена трогодишњом страховладом, остала је по страни. Затуцана непријатељском пропагандом издајника Кесеровића, она се склањала од нас. Али свесни омладинци нису клонули пред тако тешком задацима. Не плашећи се четничких групица, ишли су по пространом терену Копаоника, по растуреним насељима, и са много труда привукли велики број омладине. Они су им указали на странпутице којима су досад ишли и показали на прави пут, којим треба и они да иду да би користили своме народу.

За време Светске омладинске недеље, омладина Копаоника ударнички је радила. Свуда је колективно копала, орала и рињала породицама којима је била неопходна помоћ у радној снази. Ово је снажно деловало на народ. С обзиром на околности под којима се ради, значајни су напреци на културно-просветном пољу. Тако на пр. само у једном срезу (Брус) основано је пет анафалбетских течајева и то у Лепенцу, Влајковцима, Разбојни, Ботуњи и Милентији. Одржан је велики број зборова и манифестација које су биле добро посећиване. 27 марта биле су манифестације у свим селима. Увече је по брдима Копаоника сијала светлост од запаљених ватри. Те ватре су говориле о радости Копаоничана што живе у слободи и о њиховој жељи да раде у духу времена.

Миломир Т. Марић — Брус

ОМЛАДИНА ОБРЕНОВЦА НА РАДУ

Освануо је леп, сунчани, пролећни дан. Улица је била пуна сунца и расположене омладине која је певала носећи на својим раменима ашове и лопате.

Пошло се са вољом да се затрпају ровови — трагови окупације. Сваки шанац смо огласили за »фашисту« и жестоко распалили по њему. И за час су нестајали као да их никад није ни било.

И док лопате и ашови осветнички севају, ми певамо из свег грла, јер смо слободни.

Али тамо код једног рова, неко је заплакао. Био је то омладинац Милисав Петковић.

Кад сам га упитао зашто плаче, одговорио ми је да неће да га приме у ударну групу, јер је мали.

»Ја сам мали, али пустите ви само мене, видећете шта ја могу?« јеца он даље и брише рукавом сузе. »Само да ми је повећа лопата«.

Али другови немају времена да проверавају »његове снаге« у које сумњају, већ настављају даље. Постављено је такмичење између групе Јоце »Штормовика«, Нелета и »Саботера«, који хоће пошто пото да ово ружно име демантују.

Зној лије, а жуљеви расту. Ко мари! Треба заслужити име »ударник«, а то се не постиже лако.

Умор се није осећао, јер се ради за нас, за добро наше земље.

А песма наткриљује све дајући снаге и бодрећи.

И кад је последњи »фашиста« шанац био затрпан враћамо се ведри кућама срећни, што смо допринели ма и у малом, али са љубављу своме крају и својој отаџбини.

Ударник
Драгутин Вићић
Обреновац

Врањанска омладина уређује »Парк младости«

АЕРОДРОМ ЗА ШЕСТ ДАНА

Све радове на аеродромима у Срему преузели су на себе углавном омладинци. Прво су одлазиле на рад мање групе неорганизованих омладинаца и омладинки а доцније велике радне омладинске бригаде. Тако је последњи аеродром на самом фронтовском подручју подигнут за шест дана. До сада су омладинци Срема изградили и оспособили неколико аеродрома. Снег, хладноћа и ветар нису никад били препреке за рад, све успутне тешкоће биле су само потстрек и потстицај младим Сремцима за повећање и удвостручавање својих снага.

С песмом су дошле четири бригаде омладинки у саму позадину фронта да подигну велики аеродром. То је било у данима припрема за Светску омладинску недељу. Све четири бригаде су састављене од омладинки, јер су сви омладинци Срема у војсци — на фронту. Њихове сестре и другарице их поносно и срећно — ударнички замењују на фронту рада у позадини. Две бригаде је дао румски срез: 700 омладинки. Митровица је послала 200, а из иришког среза похитало је 500 омладинки не бојећи се ни близине фронта ни тешког рада.

Омладинке су биле распоређене у селу, по 20 у једној кући. Било је и доста празних кућа, које су швабе напустиле. Омладинке су почистиле лепо и уредно и простреле сламу и ту су провеле недељу дана.

Сам рад био је добро организован. Омладинке су биле подељене на мале ударне групе од 7—10 у једној. Сваку групу је водио авијатичар, одређивао јој део земљишта за тај дан и руководио радом. Терен је био нераван. Мала брда и рупе морале су потпуно да се изравњају. Хитро су скидале омладинке ашовима и лопатама неравнине и бацале земљу у мале јаркове и удубљења. Песма није престајала. Радило се ударнички, борбено — такмичарски. По читав дан су преносиле земљу на носилима две омладинке из Митровице, а то није био лак посао. Друге су попуњавале рупе и набијале земљу тешким маљевима. Зној је капао са лица, а није се престајало са радом, нити су се омладинке одмарале. Такмичила се бригада с бригадом, такмичило се село са селом, такмичили су се и ударници између себе — требало је што пре оспособити узлетиште, јер је фронт близу а Немци тенковима нападају наше положаје.

Пала је киша и начинила велико блато по местима где је скинута земља и трава са брегова или тамо где су попуњаване рупе. Из три велике циглане довлачио је народ хиљаде и хиљаде цигаља, а омладинке су их разбијале у ситне комаде. Затим, тако иситњене бацале су их преко раскаљане земље и тако патосале аеродром. Сада су авиони могли да слећу и узлећу и по киши — блата није више било.

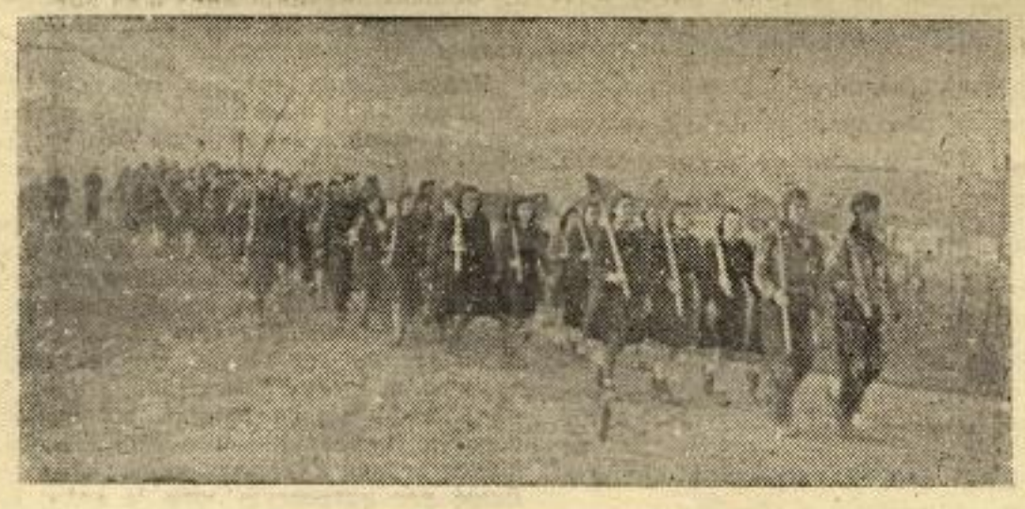
Најтежи рад био је на разбијању цигаља. Велики пликови су израстали зачас на рукама, разбијали се и претварали се уз велике болове у крваве жуљеве. Две Румљанке — раднице, Анка Десанчић и Вера Бошковић нису престајале данима да лупају цигле. А Мара Добросављевић, 18-годишња омладинка са села читав дан је носила тешки тргач са циглама са другарицом Перком Варићак, радницом из Руме, која има тек 17 година. За свој рад, оне су проглашене за најбоље ударнице бригаде.

И до првог сумрака довлачила су кола земљу и цигле а омладинке их преносиле, распоређивале и попуњавале неравнине, набијале тешким маљевима, разбијале цигле и преносиле до блатњавих места, која су патосале. У мрак су одлазиле пут села с песмом и радосним разговором о дневном раду и успеху. Свака група је урадила више него што је предвиђено.

Касно увече, по кућама одржавани су састанци — политички часови и конференције. Училе су младе Сремице о народно-ослободилачкој борби, училе многе нове и корисне ствари из науке и културе. Нису биле уморне и нису хтеле да спавају кад треба да уче. До касно у ноћ играле су и певале омладинке Срема и читаво село је било расположено, весело и младо као никад до сад.

За шест дана аеродром је био оспособљен и прве ескадриле су узлетеле са њега баш оног јутра, кад су четири бригаде омладинки одлазиле — не својим кућама — већ на нов рад, на борбу кукуруза.

В. В.

Омладина Зајечара полази на рад

У СРЕМУ ЋЕ БИТИ ОБРАЂЕНА И ПОСЛЕДЊА СТОПА ЗЕМЉЕ

У Срему је у свих осам срезова остало 88.000 јутара земље, коју су напустили фашистички зликовци. То земљиште је дочекало пролеће необрађено и незасејано. Обласни сетвени одбор — комисија за Срем, разделио је једну трећину овог земљишта у наполичарску обраду, тако да ће 24.000 јутара поорати и засејати сами сељаци а држава ће добити половину овогодишње жетве. Ова расподела је учињена ради помоћи народу, а и услед немогућности да се земљиште обради на неки други начин. Осталих 54.000 јутара обрађује се тракторима и плуговима. Установљен је у читавом Срему дан сетве за државу — по један дан у недељи. Тада сви сељаци раде на државном имању.

Ударнички ради народ Срема. Највећим делом ради на сетви омладина и то најмлађи. Преко 2.000 плугова је радило са 4.000 коња у румском срезу. На једном плугу старац, на другом мали пионир, на трећем млада Сремица, којој је муж на фронту. Сви су изашли и сви раде. Буђоновчани ору са 180 плугова а Краљевчани и Добричани нису оставили ни један плуг у селу. Ко није имао коње дао је плуг ономе ко их има, само да би што више и што брже обрадили сву земљу. Ниједна стопа земље не сме бити незасејана! то је парола народа у Срему.

Не уради се само онолико колико би требало, већ свако пооре и више од јутра на дан. Ударници Сибаче — њих 22 — изорали су за један дан преко 30 јутара а 60-годишњи старац из Руме пошао је пре зоре у недељу — кад се не ради — и орао читав дан од 4 ујутру до мрклог мрака. На плугу са два раоника раде два брата — пионира: 12-годишњи Илија и 14-годишњи Лаза Добросављевић из Руме. Дошли су да замене свог старог оца, који има много посла у НО одбору. И не заостају они ништа у раду иза старијих и јачих. — То су наши момци! кажу са поносом омладинке. — Код нас нема нигде старијих код куће — сви су на фронту. У селу Товарнику нема ни једног омладинца па чак ни омладинке од 20 година.

12-годишњи Никола Радивојевић сам води коње и оре. На наше питање зар уме и може сам да оре, одговара нам један старац: — Да, он је Сремац, на њиви се родио и одрастао.

Главни део рада морају да обаве трактори. Њих има 146 у Срему. Сада има доста бензина и нафте и ради се по читав дан. А у митровачком срезу раде ударници и по читаву ноћ — по месечини и при лампи. Око 10—12 па чак и 15 јутара пооре просечно један трактор са пет или шест плугова. А Митровчани ураде за ноћ још толико. Тракторе терају омладинци који су пре неколико дана завршили курсеве. Само у Руми има их стотину. Сима Осанов, 17-годишњи избеглица из Раковца, где му је све изгорело, ради по читав дан на

На сремским њивама неуморно се ради

трактору — за државу. Много има таквих омладинаца у Срему. Труде се мали трактористи. По 120 јутара пооре сваки дан 14 трактора у румском срезу. У митровачком двапут толико.

Док трактори и плугови ору, одмах иза њих наилазе дрљаче и ситне грудве и бусење земље и тако припремају њиву за сетву. А сејалице са 15 цеви, из којих непрестано тече здраво и једро семе, крећу се лагано преко поораних њива. Тако се не губи ни један трен лепог времена нити се пропушта макар и један сат. Сејалице засеју просечно за дан по 4—5 јутара, а једна на којој су радили Никола Станојевић и Петар Леси, 14-годишњи дечаци, — радници из Руме, засеје и читавих шест јутара. А то није усамљен случај ударништва. Тако ради народ у читавом Срему, јер хоће да што више помогне својој домовини.

СПРЕМАЈМО СЕ ЗА ПРОСЛАВУ ПРВОГ МАЈА

1 и 2 априла одржан је у Београду први проширени пленум Главног одбора Јединствених синдиката радника и намештеника Југославије. На том састанку пленум Главног одбора ЈСРНЈ примио је резолуцију о прослави Првог Маја, у којој се између осталог вели:

1. Да се Првог Маја 1945 године не ради у целој Југославији и да се тај дан прогласи државним празником. Да се на дан Првога Маја у целој земљи одрже митинзи, манифестације и свечане академије са синдикалним и националним заставама, транспарентима и рефератима.

2. Да се све синдикалне организације повежу са осталим антифашистичким организацијама ради заједничке прославе Празог Маја, као опште-народног празника.

3. Да се од 20 априла до Првог Маја одрже у свим предузећима састанци радника и намештеника, на којима ће се одржати предавање о значају Првог Маја.

4. Да се у свим предузећима међу радницима и намештеницима организују под руководством синдиката 15 дневна натецања: у радној дисциплини, у повећаној производњи, у штедњи на радном времену и материјалу, у побољшању квалитета рада и слично.

5. Да све синдикалне организације, у заједници са осталим антифашистичким организацијама, формирају одборе, који ће организовати Првомајску прославу.

6. Да се формира централна комисија при Главном одбору од најмање 5 другова, који ће израдити Првомајски проглас за раднике и намештенике Југославије, тезе за реферате о значају Првог Маја 1945 године и овогодишње Првомајске пароле.

У вези са прославом Првог Маја о. г. пленум је донео неколико посебних одлука:

1. Да се упути поздрав и позив радничкој класи и целокупном напаћеном народу на још неослобођеној територији, нарочито Хрватског Приморја и наше Истре.

2. Да се имена свих другова и другарица, који се истакну у 15-дневним утакмицама у вези са прославом Првог Маја о. г. истакну кроз сва наша агитациона и пропагандна средства.

3. Да се тражи од Народне владе да се уведу Првомајска одликовања, која би се додељивала ударницима на раду при обнови наше земље.

Омладина Колубаре

У београдском округу за време недеље пролећне офанзиве, најбоље резултате показао је срез колубарски. Омладинци Колубаре су дали 4.830 радних дана, и то на пољопривредним радовима 4.500 радних дана а 330 на уређивању и кречењу домова. Од првог дана омладина је прегла на посао, јер је била свесна недостатка радне снаге и желела је да обради сваку стопу земљишта да би обезбедила исхрану војсци, народу и себи. Они су успели да обраде земљиште свих другова који се налазе на фронту и имања сиромашних. За седам дана са 1.340 плугова пооран је 640 хектара земљишта и 130 хектара засејано разним усевима. Поред тога омладина је риљала, окопавала воћњаке, огртала винограде, засађивала младо воће итд. Окопали су и одгрнули 24.000 чокота винове лозе, окопали 7 хектара воћњака, засадили 3.000 младих садница багрема и воћа, засејали 5.800 кгр. кромпира, 640 кгр. лука итд. Оправљани су путеви на најгорим местима у дужини од 1.700 метара и очишћен канал дужине 500 метара.

Вршена је акција за добровољно давање крви за наше рањенике. До сада се пријавило 546 омладинаца и омладинки. Највише се истакло село Вреоци које је дало 70 добровољних давалаца. Затим је Брајковац са 60.

На дан посвећен успомени на пале другове одржане су у свим местима комеморације. Пре подне су омладинци и омладинке ишли у посету родитељима палих другова, носећи им речи утехе и разне поклоне. Увече су приређене комеморативне приредбе.

Дан посвећен братству и јединству све слободољубиве омладине света, омладина Колубаре прославила је свечано. У Лазаревцу су биле велике манифестације у којима је омладина изразила братство и јединство омладине Југославије као и свих народа. Врхунац манифестација је достигнут, када су стигли делегати из Топлице и Хрватске.

27 марта такође је сав народ манифестовао својој војсци, своме вођи другу Титу, својој власти, СССР-у и савезницима.

Такође и дан спорта је био веома жив. Свако село је приредило по неку утакмицу. Пре подне је игран шах, пинг-понг, а после подне био је заступљен фудбал, лакоатлетика. Скоро свуда је број учесника био велики, тако да се види велико интересовање за спорт код омладине.

За време омладинске недеље је одржано 47 приредаба кроз које је прошло 6.000—7.000 омладинаца и омладинки. Такође је била изложба у Лазаревцу свих омладинских радова: чланака, песама, ћилимова, чарапа и разних других ствари. За време омладинске недеље омладина се побринула и за прилог којим ће се издржавати њихова организација. Тако су они успели да скупе 900.000 динара. Али и радници из рудника су узели видног учешћа. Они прилажу за организацију 100.000 динара.

До сада су предали 620 пакета за наше рањене другове и 2.000 комада јаја.

ПРЕДАВАЊА

Развој народно-ослободилачке борбе у Словенији

Едвард Коцбек, министар за Словенију одржао је ових дана преко радија предавање о развоју народно-ослободилачке борбе у Словенији. Доносимо укратко садржај овог предавања.

*

Да би се правилно схватила народно-ослободилачка борба у Словенији треба узети у обзир положај словеначког народа пре 6 априла 1941 год. Словеначки народ је врло рано изгубио своју самосталност, коју дуго времена није успео да поврати. Словеначки народ живи на раскрсници најважнијих путева, који спајају Средњу Европу са Блиским Истоком. Освојивши Словенију, Германи и Романи су је сматрали својом интересном сфером. И ма да је освајач био у сваком погледу много надмоћнији, словеначки народ је примио од њега само западну цивилизацију, док се осталим утицајима супротстављао виталношћу, својственом само Словенима. У словеначком народу живела је стално нада у национално ослобођење и она се појачала нарочито у време првог светског рата. Али, версајски мировни уговор потпуно је распарчао словеначки народ. Одузимањем Корушке, Словеначког Приморја и Трста практично је онемогућен економски живот словеначком народу. Таква Словенија постала је у Југославији жртва друштвених и политичких прилика, а нарочито реакције и великосрпског хегемонизма.

После напада Немачке на Југославију, Словенија је престала да постоји, пошто је била присаједињена Немачкој и Италији. Тада је народ, који је читавих 1.300 година био угњетаван, одлучно стао на пут насиљу. Комунистичка партија Словеније, богата искуством и политичком тактиком, била је једина у стању да окупи све народне снаге, пошто је она уствари била једина народна странка и пошто је једина решавала национално питање. Од првих дана народне борбе сарађивали су са Комунистичком партијом хришћански социјалисти, претставници демократских католика и словеначки соколи, као и претставници либерала.

Отпочевши борбу против окупатора, словеначки народ је уствари бранио своју слободу, самосталност, историју и демократију. 27 априла организовано је политичко вођство народно-ослободилачке борбе, названо Противимперијалистички фронт, који је доцније добио назив Ослободилна фронта. Пролеће и лето 1941 године протекло је у раду на јединству разних странака. Одмах после окупације Немци су почели са масовним затварањем, мучењем и стрељањем у Марибору и Горењском. Свуда су ницали логори, заједнички гробови, а хиљаде Словенаца отерано је на рад у руднике Шлезије. Мађари су чинили иста таква зверства у Међумурју, док су Италијани отпочели са фашизацијом словеначког народа. Помоћу рација, блокада, војних судова, масовних стрељања и мучења Италијани су намеравали да сломе отпор словеначког народа. Тада су најборбенији отишли у шуме и отпочели са партизанским акцијама. 20 маја основан је у Љубљани штаб партизанских чета, док се у Штајерској, Горењској и Доленској устанак све више шири. Прве веће акције падају у јесен 1941 године, а прва велика битка водила се у околини Јасенице јануара 1942 године, када је погинуло 1.000 Немаца. У околини Камника борбе су отпочеле још јуна 1941 године и без прекида трају до данас. 4 септембра 1941 године оснива се штајерски партизански одред под командом Франца Розмана-Станета. Услед добровољне мобилизације која је извршена у пролеће 1942 долази и до ослобођења Доленьске и Беле Крајине. У то време постоје већ 4 групе партизанских одреда. Да би сломили ту снагу, преко 60.000 Италијана почињу офанзиву према ослобођеној територији. У току те страшне офанзиве окупатор је потпуно уништио многе покрајине, а све њихово становништво стрељао или отерао у злогласне логоре: Гонарс, Тревизо и Раб. После капитулације Италије у јесен 1943 године партизанске снаге су отпочеле офанзиву, током које су разоружале 3 италијанске дивизије. Од тада снаге партизанских одреда расту све више и више, тако да оне данас оперишу око највећих градова.

Упоредо са развојем војних операција стварала се и народна власт, у којој је народ непосредно учествовао. Већ у 1942 г. отпочињу избори у одборе и установљава се као највиши орган извршне законодавне власти Народно-ослободилачки свет. Новембра 1943 г. у Кочевју се ствара словеначки народно-ослободилачки одбор. Ови органи народне власти добијају нови развој после II заседања АВНОЈ-а.

Две победе „Црвене звезде"

»ЦРВЕНА ЗВЕЗДА«—ЖАК 4:2 (0:1)

Првог априла, на први дан католичког Ускрса, фудбалски тим »Црвена звезда« одиграо је своју прву утакмицу ван Београда. Ма да је суботички ЖАК водио у првом полувремену са 1:0, нико није сумњао да ће најбољи омладински тим Београда однети коначну победу, што се и обистинило. Доброј игри нашег тима у знатној мери допринео је раван и травни терен, мек и еластичан, суботичког стадиона, на којем се овај сусрет, пред 4.000 гледалаца, одвијао.

»ЦРВЕНА ЗВЕЗДА«—РЕПРЕЗЕНТАЦИЈА УСАОВ-а 3:0 (2:0)

»Црвена звезда« одиграла је у Суботици своју другу утакмицу, на други дан католичког Ускрса. Противник јој је био репрезентативни тим УСАОВ-а Суботица, у коме је играло 5 играча суботичког ЖАК-а и шест изабраних суботичких фудбалера. »Црвена звезда« победила је са 3:0.

Са омладинског такмичења у Лесковцу

БЕОГРАД

У Београду су 8 априла на игралишту бивше С. к. »Југославије« одигране две утакмице, које су се обадве завршиле победом гостујућих тимова. У првој игри репрезентација Суботице савладала је тим Инжењерске бригаде са 8:0 (5:0). Друга утакмица између Радничког спорт клуба из Крагујевца и Радничког из Београда била је интересантија, јер су се срели противници приближних снага, и завршена је победом Крагујевчана од 2:1.

НИШ

У Нишу је 28 марта одиграна фудбалска утакмица између репрезентације Ниша и репрезентације Скопља. После надмоћније игре Скопље је однело победу од 3:2.

ПИРОТ

У Нишу је 27 марта репрезентација Пирота победила репрезентацију Ниша са 6:3.

25 марта у Пироту Пирот је победио Ниш са 4:3.

Дан касније УСАОС Пирота изгубио је од репрезентације Народне одбране са 1:0.

1 априла одиграна је у Пироту реванш утакмица између УСАОС-а Пирот и УСАОС-а Бела Паланка. Пирот је победио са 3:2.

Истога дана пионири рејона Пазара играли су са пионирима Тихе баре нерешено 2:2.

У Пироту се сваке недеље одржавају пинг-понг турнири.

У кошарци омладина села Драгомана подлегла је бољој игри омладине Цариброда.

ЗАЈЕЧАР

Репрезентација Неготина гостовала је у Зајечару, где је одиграла једну утакмицу против репрезентације Зајечара. Зајечарци су победили са 6:0.

ЛЕСКОВАЦ

У Лесковцу је одиграна фудбалска утакмица између Лесковачког »Б« тима УСАОС-а и пусторечког омладинског тима »Зеле«, а друга између »А« тима УСАОС-а и власотиначког тима. Обе утакмице добили су Лесковчани.

ВАЉЕВО

Пред преко 3.000 гледалаца одиграна је утакмица Ваљево—Обреновац. Обреновчани су победили са 3:0. У реванш сусрету Обреновчани су поново савладали свога противника са 2:0.

Истог дана била су лакоатлетска такмичења на дужини од 60, 100 и 10 пута 100 метара (штафета). У трчању на 100 метара победила је екипа омладине фабрике »Вистад«, док су штафетно трчање добили артилерци.

Спорт у округу ваљевском се нагло и правилно развија и обнавља.

Тако су обновљени радnички спрот клуб »Будућност« и основан омладински спорт клуб »Напред«. Поред тога су организовани тимови у Мионици, Подгорини, Убу и по селима.

Да би се створио кадар способних омладинаца фискултурника, организован је курс од 25 дана који је похађало 65 омладинаца.

Прве утакмице и такмичења која су одржана у Ваљеву и ваљевском округу показују да се она развијају у новом спортском духу.

Са Косова

Ненародни спортисти

У предратној Југославији спорт није негован ради подизања физичке културе нашег народа, већ је служио политичким циљевима разних политиканата и био средство за зграбање добре зараде. Такав спорт није у себи имао ни спортски дух. Била је обична ствар да се на фудбалским утакмицама или другим спортским приредбама изроде туче, не само међу такмичарима и играчима већ и међу навијачима противничких страна. Многи су после спортских приредби, место да се врате кући ојачана тела, долазили разбијене главе или са другим повредама. Такве спортске прилике годиле су нарочито реакционарним властодршцима, јер су скретале пажњу великог броја људи са битних животних питања на другу страну. Због тога није ни чудо што су многи руководиоци старога спорта одмах по доласку окупатора у нашу земљу, почели с њим да сарађују и да закључују уносне уговоре у време када су наши народи водили битку за свој опстанак.

Одмах по ослобођењу великог дела наше домовине прави спортисти и наш Уједињени савез почињу да раде на стварању правог народног спорта у нашој земљи. Не само градска, већ и сеоска омладина почиње да се бави спортом. Одржавају се разна такмичења и утакмице. У Београду је, на пример, одржан кросконтри са преко 700 такмичара, што до сада никад није био случај. У свим ослобођеним крајевима стварају се спортски клубови. Наша омладина настоји да кроз спорт још више ојача и очврсне, како би још боље помогла фронту и још успешније радила на изградњи своје земље.

У току Светске омладинске недеље у целој Србији су држана разна спортска такмичења и утакмице. Омладина је створила читав низ нових клубова и у многим местима посветила велику пажњу подизању или поправци спортских игралишта. Тако спорт код нас све више постаје саставни део омладинског живота.

Међутим, има другова који још нису схватили да се наш спорт мора разликовати од спорта, какав је он био у старој Југославији. Наш спорт не сме и неће служити разним шпекулантима. И ми то не смемо само говорити, него га од шпекуланата морамо и бранити. А ето у Нишу је у оквиру Светске омладинске недеље одржана утакмица између тимова Ниша и Крагујевца. Резултат од 5:0 за Ниш овде нас не интересује. Нас интересује то, што су играчи Крагујевца, а међу њима највише Цврка Јакшић, на утакмици псовали Нишлијама „бугарашку" мајку, а нишки играчи Крагујевчанима „коњашку". Више нас интересује што је вођа пута крагујевачког тима уназад у игралиште држећи се за револвер и што је чак и један члан окружног одбора УСАОС-а за Ниш са револвером полетео у игралиште, а после изјавио: „Бога ми, да ме нисте задржали, свашта би било!"

Овакво неспортско понашање спортиста, говори нам само о томе да су се и у наш спорт увукли ненародни спортисти, који нашем спорту и нашој омладини не мисле добро. Овакви догађаји и то још у оквиру Светске омладинске недеље, када се кује јединство омладине читавог света, само су доказ да непријатељ нашега народа користи чак и спортске приредбе за разбијање народног јединства. Због тога ненародним спортистима не сме да буде места у нашем спорту. Наше организације Уједињеног савеза морају бити будне према непријатељу и кад се ради о спорту, а оне који ометају развијање физичке културе наше омладине треба из спорта одмах уклонити.

J. M.

ПОЖАРЕВАЦ

У Пожаревцу је 6 априла гостовао »Жак« из Смедерева и одиграо је утакмицу са Пожаревачким »Младим радником«. Гости су победили са 3:2.

У Голупцу омладина Голупца играла је против омладине Великог Градишта фудбалску утакмицу и победила је са 5:1.

У Новом Костолцу основан је нов омладински клуб »Слобода«.

ЕРДЕВИК

ИЗ БОРБИ ПРВЕ ПРОЛЕТЕРСКЕ БРИГАДЕ

Већ два дана страшно трешти по падинама Фрушке Горе. Две ноћи сева и бљеска тешка артилерија и с муклим треском рије плодну земљу.

Лепе су стрмине Фрушке Горе, украшене виноградима и старом шумом. Некада је пријатно било гледати искићене брегове и ићи кроз мрачне шуме. А данас смрт ћути и чека на сваком вису, иза зелених грмова, у лепим виноградима и у тихим ћутљивим шумама.

Низ падине и брегове, засуте травом, сјуриле се ружне, жуте, црне и црвене јаруге. На десно преко брежуљака, губећи се у шумама и опет извирући из њих, утичу у светлу траку Дунава. А на лево, тамо — све до Саве, грозно унакажују ливаде и њиве — бескрајне сремске равни. Три тамне пруге једна иза друге. А испред сваке штрче у вис увојна испреплетена бодљикавим жицама.

То су троструко утврђени швапски ровови. На свакој коти, иза малих грмова, у шипражју, на ивицама густих шума прикривени бункери од дрвета и камена, покривени и утврђени. А између ровова и бункера канали за везу. Далеко напред, у дубини од 500 м., свуда дуж ровова — минска поља. Њиве, друмови, раскаљани путеви, шуме, виногради, све је то засејано смрћу. Неопрезни корак, погрешни покрет и борац лети искиданих удова — у ваздух. Мислили су глупи фрицеви да су начинили неосвојива утврђења, да нико неће моћи да пређе њихова минска поља, уништи бункере и отера их са Фрушке Горе. Страшно су се преварили.

Неустрашиви су наши борци. Никаква запрека нису за њих минска поља и хиљаде мина по сремским њивама. За два дана су минери извадили 16 вагона мина у брдима Фрушке Горе. Ракочевић Миодраг, борац из I батаљона, извадио је сам 500 мина за два часа. Хтео је да буде најбољи у бригади. Није се бојао он швапских мина. Играо је по њима, скакао и авионом их избацивао из рупа. Сутра ће их он наместити швабама. Некада је он само постављао мине и дивао у ваздух док је био у партизанима, а сада је одличан минер и спасава своје другове.

Пред зору је I омладинска чета III батаљона добила наређење команданта батаљона: — ликвидирати троструке непријатељске ровове и митраљеска гнезда. Два дана су јуришали батаљони на утврђене ровове, налетали на минска поља у удолини и скршени унакрсном ватром, враћали се назад. Изгледало је немогуће прећи размак између два брега, проћи кроз чистину у удолини и попети се на вис где су швапски бункери. А свуда по пољу и ливади расуте мине, претиле су смрћу за сваки корак, за сваки покрет.

Ноћу се није могло проћи преко минских поља: закачи рука жицу која спаја мине, нагази нога у мраку нагазну мину, и с грохотом мина одлети и рука и нога борца. А по дану ужасно шарају швапски тешки митраљези, долећу мине из бацача и разорне гранате на брисани простор између два виса.

Туда ће данас да јуришају омладинци I чете. Грозничаво закачињу десетине бомби око паса, трпају нове у џепове, загледају с љубављу своје машинке. Читава чета — бомбаши. Хиљаду бомби ће сручити фашистима на главу, разбити им ровове и уништити их. Сваком борцу око врата виси ремник руске стројнице. Ратко Чанак, командир чете, предводи бомбаше. Никада он не оставља своје другове. Млад је, има тек 20 година, али вешт и лукав. Данас ће он провести другове кроз минска поља и довести до самих ровова.

Пошли су а да их швабе нису приметиле. Извукли су се из ровова и спустили низ косу. Обићи ће у лево брег и избити с бока на вис. Оданде се швабе не надају, јер их чувају минска поља и канали препуни воде и мина. А Ратко је баш кроз њих повео своју чету. Мора се пузати и гњурати кроз воду да не би с виса виделе швабе. А хладна је и прљава вода. Како би радосно полетели борци, али не смеју ни главу из воде напоље. — Од њих зависи читав пробој линије. А јурнули би с машинкама истуреним напред, високи и снажни, с бомбама у мушким шакама и кликнули би побједно — ура. Чврше стежу зубе, гњурају главу још више у блато и опрезно испруже ногу напред. Не сме ни једна мина да се нагази, јер ће их издати. Само док приђу ближе роововима, неће сакривати главу. Дићи ће је више и поносно и храбро и сјуриће се на швапске ровове пркосећи челику и смрти.

Пола дана су се вукли кроз блатњаве канале. Није се чуло ништа — као да је поље било мртво. Али, не, било је живо. Сваког тренутка су могла ницн из њега млада тела са уздигнутим рукама пуним бомби.

Приметили су их Немци на 50 м. од њихових ровова, баш у самој удолини — под брегом. Одвратно су се сјурили први рафали »шараца« и тешких митраљеза у жуту земљу канала. Ништа се није покренуло у њему. Само би вода шикнула у вис кад буђну врела челична зрна.

С муком су задржавали борци себе да не излете и појуре пут ватрених ждрела — с бомбом у руци. Прибијени уз стрми зид канала, чекали су напрегнуто знак за јуриш. То је био напад читавог батаљона. Фрицеви су брзо окренули оружје и лудачки тукли по борцима у јуришу. Ни један није застао. Срушио би се неки на жуту, каљаву земљу. А другови га нису остављали. Најближи га диже, узима на леђа и носи натраг — у заклон. А остали јуришају још бешње, још крвавије. Командант батаљона Миодраг Миловић, Крагујевчанин је испред свих. Пада и он. Рањен је у груди.

Видео је то Ратко из дубоког канала и излетео као звер. Страшно је крикнуо: — Напред! и замахнуо првом бомбом пут ровова. Преузео је команду над читавим батаљоном и заменио палог команданта.

Изненађени су били фрицеви храбрим налетом младих бомбаша и за тренут су ућутали њихови митраљези. А тог трена су се већ испентрали омладинци до првих жица, просекли их и пролетели кроз њих. Ратко је први скочио на ивицу ровова и снажно треснуо бомбу на унезверену гомилу шваба у рову. Растурила се маса тела око тешког митраљеза и лежали су изнакажени трупови шваба по дну рова. Сручили су се млади борци за првом бомбом у ровове, скакали на запрепашћене главе шваба са истуреним машинкама и трпали одједном читави рафал у њихова тела. А други су, за Ратком, бацали са грудобрана испред рова бомбу за бомбом. И трешти у швапским роововима: потмули тутањ бомби пресецају праскави рафали машинки.

Муњевито је извршен препад. Неколико часака је бесно трештало а потом је замрло у повременим, искиданим рафалима аутомата. То су борци тражили сакривене швабе. Ни један није остао жив. А у рову разбацана тела у жутим и зеленим униформама са великим мрљама црвене крви и масне жуте земље, лица ужаснута, црна и изнакажена смрћу.

Ровови су пали. Линија је била пробијена. Све до Шида терали су швабе у бегству.

В. Влатковић

СЕДНИЦА АКЦИОНОГ ОДБОРА КУЛТУРНОГ УДРУЖЕЊА

У суботу, 7 априла одржана је у Градском одбору УСАОС-а седница акционог одбора Културног удружења београдске омладине. На седници су се начелно решавали проблеми око припреме и организације Културног удружења, као и постављање и разрађивање правила удружења, која ће се крајем месеца изнети пред оснивачку скупштину. Решено је да се пред оснивачку скупштину у циљу омасовљавања удружења приреде централне усмене новине на Коларчевом универзитету, као и једна емисија преко Радио Београда, а да се кроз дневну штампу и листове упознају широки слојеви омладине са циљем и сврхом удружења. Културно удружење на оснивачкој скупштини добиће и своје име, прихватити правила, изабрати управу, итд., а после тога ће се одмах прећи на рад.

ШКОЛА САОБРАЋАЈНИХ ИНЖЕЊЕРА

Совјетски Савез не зову без разлога земљом железница. Железнички саобраћај игра необично важну улогу у животу земље. Челични путеви међусобно везују и најудаљеније крајеве. Нигде се не мора толико путовати железницом као у Совјетском Савезу. Тако на пример, потребно је превалити преко десет хиљада километара да би се стигло из Љењинграда у Владивосток. Стотине хиљада људи раде на железничком саобраћају. Мрежа пруга шири се из године у годину. Више хиљада километара пруге изграђено је у току садашњег рата. Упоредо с тим упорно се ради на обнављању пруга које су разорили Немци. После рата ће рад на изградњи узети огромне размере. Железнички саобраћај има велику будућност. Зато је сасвим разумљива жеља многих омладинаца да буду примљени у неку од многобројних висских школа у којима се спремају командири транспорта. Московском институту инжењера железничког саобраћаја, који носи име Јосифа Стаљина, било је упућено 2.900 молби за пријем, док је могло бити примљено само 550. Од тога броја кандидата управа школе је изабрала најбоље — оне који имају право да ступе у високе школе без пријемног испита. Те младиће, који заврше средњу школу с примерним успехом, зову у Совјетском Савезу „одликаши".

Наша слика показује будуће саобраћајне инжењере на раду. Они раде са одушевљењем, јер желе да сачувају назив „одликаша" и у вишој школи, како би кроз четири године, колико траје курс, стекли диплому саобраћајног инжењера.

ЛИК МЛАДОГ ЧОВЕКА У СОВЈЕТСКОЈ ЛИТЕРАТУРИ

Комсомолске организације у Москви одржавају литерарне састанке са темама »Лик младог човека у совјетској литератури«. Омладина расматра уметничка дела »Непокорени« од Б. Горбатова, »Дани и ноћи« од К. Симонова, »Март-април« В. Кожевникова, »Син«, П. Антокољског, »Зоја« М. Алигера, »Драги моји дечаци« Л. Касиља и друга. У дискусијама учествују писци и наставници литературе.

Одржано је већ 140 литерарних састанака. Поред тога организују се читалачке конференције.

КОНГРЕС СТУДЕНАТА У БИРМИНГАМУ

У Бирмингаму је одржан конгрес студената коме су присуствовали студенти из Велике Британије, Совјетског Савеза и ослобођених земаља и на коме су изразили неопходну потребу интернационализације студентске организације. Објављено је да ће наредна конференција која ће образовати такво тело бити одржана у новембру вероватно у Прагу или Паризу.

НАЈБОЉЕ УМЕТНИЧКЕ КЊИГЕ ЗА ДЕЦУ

Завршен је други конкурс за најбољу уметничку књигу за децу, који је организовао комесаријат за просвету СССР. Жири је прегледао 119 рукописа писаца, педагога, песника, учесника Отаџбинског рата. Прве награде од 35.000 рубаља добиле су књиге: „Капетан" В. Каверина, „Син пука" В. Папајева, „Прича о Љењину" И. Коронова, „Како је човек постао џин", део II, М. Иљина и Е. Сегала. Друге награде од 20.000 рубаља додељене су збирци песама за малу децу „Пролеће" од Л. Крипка и песме „Чимбали" од Куленова — превод М. Исаковског. Награђене књиге биће илустроване. (ТАСС).

Другарице с планине

А кад је дошао и тај дан
и кад се као бол исувише ран
сета провукла кроз празне дугове,
а мајке тугу згрнуле у суре скутове,
и оне су пошле.

И као вучице постале — девојке нежне,
а плећа детињска и мишице снежне
пушке су понеле и рањене другове...

А кад су бразде крви низ чела потекле
и мртве кад су падале к'о покошено цвеће,
а руке им згрчене, као танке гране у пролеће,
у небо стршале к'о речи што су се напак рекле,
кротке су оне биле и страшне у смрти,
као јата белих побијених птица,
са ватреним трагом што се не да стрти
у мртвим очима и са мртвих лица.

А ако затреба,
још стотине девојака с планине ће сићи,
и стопама маленим,
што први пут друмове газе, оне ће ићи
на ватрено крштење, к'о у ватри да су никле.
И уснама руменим,
што стада су звале и на песме пастирске свикле,
викнуће опет: Напред! — у борбеном строју,
за планине своје и за младост своју!

ЈЕЛЕНА МАТИЋ

ПИОНИРСКИ СЛЕТ

У свима нашим местима пионири организују пионирски слет, који ће се одржати другог и трећег маја, на дан када је прошле године у Бихаћу одржан II конгрес омладине Југославије. Већ сада сви пионирски одреди и домови имају план по коме организују слет. Слету ће претходити утакмице у слању помоћи фронту, у најбољем учењу, у чињењу добрих дела старим и изнемоглим, сиромашним и болесним друговима, у сакупљању школског прибора за пионире пострадалих крајева. На самом слету биће подељене награде и медаље најбољим јединицама и појединим најбољим пионирима. Припремањем спортских стројевних вежби, фудбалских утакмица даће се прилика да пионири покажу шта су урадили до сада на пољу физкултуре.

Припремамо фудбалске утакмице за слет

Сам слет треба да буде смотра рада, а ти дани треба да прођу у веселом расположењу. Изложбе, које ће се тада отворити, треба да претставе сву радну активност пионира. Оне ће обухватити: зидне новине, фотографије са рада, дечије цртеже, сумарне резултате рада пионира. Исто тако приредбе са рецитацијама, музичким тачкама и скечевима треба да буду најуспелији израз културне активности наших пионира. За пионире у Србији, који нису имали прилике да осете партизанско ратовање и логорски живот, организоваће се ноћни маршеви до места где је била нека борба за наше ослобођење и логорске ватре. Тада ће они у друштву старих бораца, који ће им командовати у импровизираним борбама и причати им о својим борбама и народним херојима, осетити величину партизанске борбе. Сетиће се тада хероја који су пали за нашу слободу, њихове породице тих дана ће посетити, а исто тако обићи ће и њихове гробове. Пионирима, који су учествовали у диверзантским акцијама, помагали нашим борцима, служећи им као курири и извиђачи, биће на слету подељене медаље. Оваквом организацијом слета пионири ће дати најбољи израз захвалности својим старијим друговима — борцима и показаће спремност да и они сами допринесу коначној победи наших народа.

Мали Сремци за другове из пострадалих крајева

У румском срезу спровели су пионири за време Светске омладинске недеље сабирну акцију за пионире Босне и Херцеговине. Сакупили су: 80.000 куна, 1200 кгр. хране, 123 оловке, 175 свезака и 275 табака хартије. По свршетку ове акције почели су да сакупљају школски материјал за пионире Тузле.

Две сврake

Крај извора,
крај жубора
две су старе сврake пале,
па су онда тихо, брижно
шапутати нешто стале.

Прва рече:
„Овог лета за нас, леље,
неће бити џабе хране".

Друга рече:
„Неће бити као лане.
— Крај сејача пионирска чета
шета.

Сваки од њих кад нас види
са дрвеном пушком мане."

У глупости својој мисле,
као стење:
„У земљу ће да пропадне
све семење".

Јадају се: „Авај! Авај!
прошлих лета
нигде једног пионира
да нам смета."

„Ми смо знале да плашило,
обучена мотка лаже,
да је оно тако мртво
к'о Дражкне мртве страже".

Винуше се у вис обе
сврake лење.
Штеточине због лењости
јешће стење.

Б. Р.

НАЈМЛАЂИ УДАРНИЦИ

Вратило се у Београд седамнаест пионира, који су отишли још 17 јануара у сечу дрва на Црни Врх заједно са својим старијим друговима-омладинцима. Два и по месеца провели су најмлађи ударници Београда на дивљој планини по највећим мећавама и мразевима. Данас су они сви ударници, јер иако мали и слаби победили су све тешкоће и препреке. Наравно, нису они могли да раде као и старији омладинци, али су они напрезали све своје мале снаге и њихове вредне руке нису биле без рада — зато су проглашени за ударнике. Они су учинили велику помоћ у раду омладинцима.

Радили су сваког дана без обзира на мећаву, хладноћу и снегове. Тешко је било док се нису навикли. Хтели су прво да иду на радилиште заједно са омладинцима и првих неколико дана носили су на својим малим раменима тешке, слеђене цепанице уз стрме падине Црног Врха. Ципеле су им биле слабе, одела танка, а они нејаки, па ипак нису никако напуштали рад. Западали су у дубоки снег, клизали се и падали и ноге су им биле скроз мокре, а прсти и руке грчили су се и кочили од хладноће уз влажну и ледену цепаницу. Све су то издржали мали пионири из Београда.

Доцније је њихова чета преузела на себе старање о читавој бараци београдског батаљона. Рано ујутру дизање из кревета, у којима су спавали по двојица, умивање напољу на чесми, затим су ишли у строју по доручак — тако је пролазило њихово јутро. Када другови крену на радилиште пионири већ секу дрва дугим тестерама и цепају пањеве за шест пећи у својој бараци. А дрва треба много — читава два метра на дан, јер је зима велика а ноћи дуге.

Око читаве бараке почистили су пионири земљиште, поравнали неравнине и попунили рупе, а испред саме бараке поплочали циглама, посадили леје, а између њих направили од белог и црвеног ситно туцаног камења петокраку звезду у белом кругу.

За читаву амбуланту, која има 12 болесника, донесу сваки дан по неколико великих канти воде и спреме дрва за две собе у којима леже болесници.

У Светској омладинској недељи радили су ударнички, такмичили се и добили три ударника: Влајка Бимбиловића, из фабрике »Рогожарски«, Јована Кусонића, из »Привредника« и Драгослава Томића, из III реона. На крају недеље проглашена је њихова чета ударном у склопу читавог београдског батаљона. Тако су награђени пионири за свој рад и труд на Црном Врху.

Нису они изгубили ова два и по месеца. Они су много научили: одржавали су своје политичке часове и конференције, часове критике, издали су три броја зидних новина. Код њих се развило велико, искрено другарство и љубав према раду, а зима, мећаве и снегови очеличили су их тако да они нису више мали и слаби, нејаки нити се плаше рада, већ су заиста спремни за сваки посао, ма колико он био тежак. Они ће га увек обавити својим заједничким ударничким радом, јер су они данас најбољи пионири Београда — ударници Црног Врха.

В. В

Песма наших ђака

Ми смо новог доба пеимари:
подижемо нове среће дом
да у њему и млади и стари
срећно живе служећ роду свом.

Уз песму младости и рада
јачамо ум и снагу...
Љубав међу нама влада,
а мржња отишла врагу.

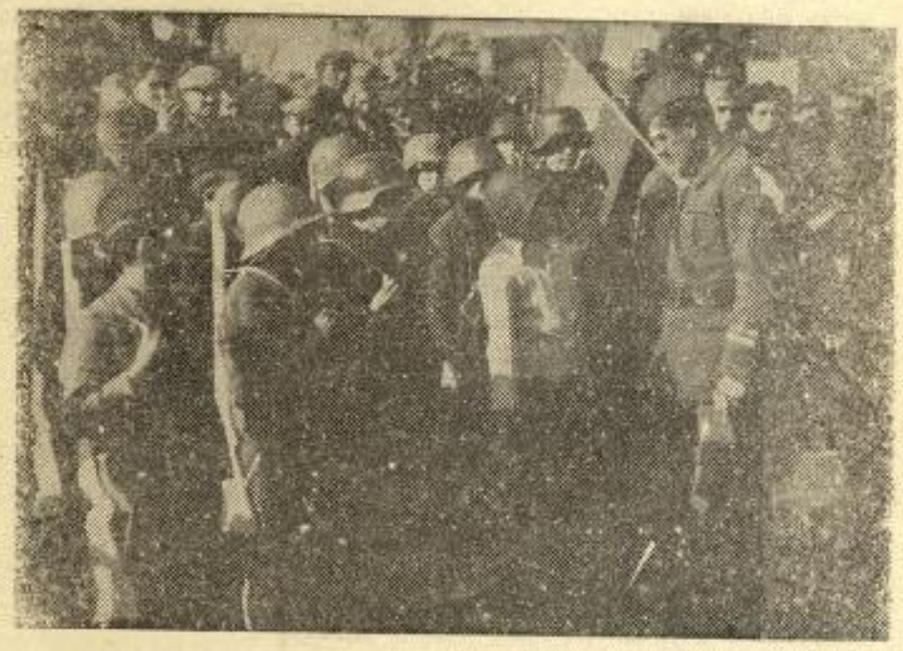
Наука нам светли пут истини,
васпитање даје души сјај,
школа спрема да у отаџбини
за свој народ направимо рај.

Напред, другови ђаци,
да нам се дини свет!
Будимо млади јунаци,
свом роду најлепши цвет!

С. В. РИСТАНОВИЋ

Маршал Тито код московских пионира

За време свога боравка у Москви маршал Тито посетио је московске ђаке у московском дому пионира. После обиласка техничких одељака, у којима се после школског рада талентовани ђаци припремају за будуће сликаре, вајаре, музичаре, конструкторе авиона, маршал Тито са осталим гостима прешао је у концертну салу, где су деца, предајући му букет цвећа, замолила га да понесе београдској деци фанфару, портрет маршала Стаљина и слику која претставља младе партизане — радове московских пионира. Маршал Тито, примајући поклоне рекао је московским пионирима да их југословенски пионири поздрављају братским поздравом мислећи на њих са истом љубављу, којом су волели своје далеке и драге другове све четири године рата и угледајући се на њих помагали и допринели борби за ослобођење свог народа.

Лесковачки пионири у строју пред командантом места

Пионирски дом — железнички вагон

Одмах по ослобођењу Подгорице отпочело је формирање пионирских чета и домова. Тешке станбене прилике отежавале су стварање пионирских домова. Ретке су читаве куће, а и ако их има морају се употребити за становање. Пионири Старе Вароши нису могли да пронађу у своме рејону здраву кућу те тако нису имали где да отворе свој дом. Али самоиницијатива се одмах појавила, мали домишљани реше једногласно да им за дом послужи један напуштени железнички вагон све док не пронађу макар и једну собицу у којој ће моћи да се сакупљају. У вагону је зимус било хладно. Није се могло издржати у њему и због тога пошли су у потеру за једном пећи. У рушевинама бивше »Банке ди наполи« стајала је једна пећ. Вредни пионири извадили су је и пренели у свој дом — вагон.

Сада се из до јуче напуштеног вагона ори весела песма пионира.

Непријатељ је порушио и попалио куће, али пионири су створили себи дом.

Уредништво и администрација: Београд, Краљевића Томислава 11 — телефони: 44-204 и 44-472. — Штампарија „Млади борац", Београд, Милоша Великог 14